

Mesečna naročnina 12 Din, za inozemstvo 20 Din. Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23. Tel.: 2566, int. 3069 Maribor, Aleksandrova c. 16. Tel. 2107. Celje, Prešernova 6/1

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1. Telefon 3855. - Ček, račun: Ljubljana št. 14.614. Oglasi po ceniku. Pri večkratnih objavah popust Maribor, Aleksandrova c. 16. Tel. 2107. Celje, Prešernova 6/1

Današnja številka vsebuje:

Program Jugoslovanske radikalne stranke
Markucija in Zemljič zopet pred sodniki
Vesti iz Italije
Letošnja sadna letina
Ljubljanska kreditna banka

Št. 112 Izhaja vsak dan

V Ljubljani v sredo, dne 21. avgusta 1935

Rokopisov ne vračamo Leto I

Program Jugoslov. radikalne stranke

Legitimacija stranke pred javnostjo je njen program. Zato se je od nekdanj presojalo vrednost stranke po njenem programu in zato je bil tudi program ona zastava, pod katero so se zbirali pristaši enega političnega nazora in ene politične volje. V razvrstjenih povojnih strankarskih časih pa je tudi vrednost programov strank vidno obledela. Deloma zaradi prevelikega števila najbolj raznobarnih programov, zlasti pa zato, ker je morala javnost le prepoznati ugotoviti, da so tudi najlepši programi navadno le lepe besede, ki v praksi malo ali nič ne veljajo. Tako so vse stranke imele v svojem programu zahtevo državljanov svobodščin, o socialnih pravicah tudi najbednejših, o čistosti uprave in podobno, v praksi pa so ostale vse te lepe besede le na papirju, prazna tolažba za naivne ljudi. Zato se ni čuditi, če je ljudstvo postalo polagoma nezaupno do programov in če je stranke bolj sodilo po njih delih, ko po njih programih.

Toda za redno ustavno življenje in za razvoj demokracije so programi strank vendarle neprecenljive važnosti. Kajti samo na podlagi programov strank je mogoča politična in državljanska vzgoja volilcev, samo s spoštovanjem programov pa tudi mogoče zboljšanje javne uprave. Zato je za naše politično življenje napredek, če dobivajo programi strank zopet veljavo in zato je tudi program Jugoslov. radikalne stranke kot prvi resni strankarski program po tolikih letih pridobitev.

Ne bili bi pa objektivni, če bi ta program presojali pod povečevalnim steklom, ki bi nam odkrilo vse njegove nedostatke, kajti pozabiti ne smemo, da je tudi ta program še sestavljen v izrednih okoliščinah, ko je še vedno v veljavi stari društveni in zborovalni zakon.

Novi program pa je tudi plod kompromisa treh bivših samostojnih in po vsem svojem razvoju zelo različnih strank. To je na eni strani sicer oslabilo njegovo jasnost, zato pa mu je dalo večjo realno vrednost ter še posebej državotvorni pomen, ker je skupni program treh v raznih pokrajinah zasidranih, po veri in tradiciji različnih strank.

Posebnost novega programa je izražena v njegovem prvem delu, v njegovih osnovnih načelih. More se reči, da je program logična in podrobna izdelava deklaracije, ki jo je podala sedanja vlada ob svojem prvem nastopu v skupščini. Na eni strani poudarja program osnovno važnost državnega in narodnega edinstva, na drugi strani pa načelo samouprave širokih obsegov, ki je najboljši način za ureditev državne uprave v smislu narodnih želj in potreb. Selfgouvernement naj zavladava. Važno je, da novi program pri vsem podčrtavanju izenačevanja in zmanjševanja vseh razlik tudi poudarja, da je treba spoštovati vse posebne tradicije in vsa tri imena našega naroda in da se ne smejo več uporabljati v tem pogledu stare in preživele metode. S tem je tudi jasno povedano, proti komu je naperjena ost.

Program poudarja nadalje, da hoče doseči zaupanje med Srbi, Hrvati in Slovenci, kajti brez tega zaupanja ne more biti harmoničnega razvoja. Zato se izreka proti vsem privilegijem, ki so jih uživali eni na račun drugih. Osnovna črta programa je torej bolj poudarjanje samouprave, toda s ciljem, da se s tem utrdi državna skupnost. — Ostale točke programa se tičejo posameznih panog javnega življenja in ne presegajo okvira običajnih programov.

Novi program ne prinaša sicer nobenih novosti, še manj senzacij, vendar pa nudi trdno podlago za parlamentarno delo. Je pa tudi tako splošen, da bi ga mogli sprejeti tudi drugi in ne samo pristaši treh bivših strank, ki so izdelale ta program.

Program je sedaj tu in pričinja se drugo poglavje o izvajanju tega programa. Pri vsej splošnosti novega programa mogoče reči, da bo storjeno veliko delo, če se bo tudi le del tega programa izvajal z vso doslednostjo. Omenjamo tu le popolno izvedbo načela samouprave, odpravo vseh privilegijev ter končno določilo programa,

Pred izredno sejo angleške vlade

Kaj nam prinesejo bližnji dnevi?

Središče dogodkov bo spet Ženeva

Kaj pravi baron Aloisi?

Pariz, 20. avgusta. r. Baron Aloisi je pred svojim odhodom izjavil novinarjem:

Moram poudariti, da je italijanske cilje Mussolini pojasniti v celoti Edenu za njegovega bivanja v Rimu. O tem je bila obveščena tudi francoska vlada. Sicer pa sem tudi jaz pojasniti te cilje na sedanji konferenci v Parizu.

Glavni cilj Italije je — njena varnost. Italija želi sodelovati s Francijo in Veliko Britanijo pri splošni evropski politiki. Odločeni smo, da to politiko nadaljujemo in smatramo, da pariška konferenca te politike ne bo spremenila.

Italija mora zavzeti v Evropi isto pomembno vlogo, kakor jo igra Francija in Velika Britanija.

Za svojo varnost v Evropi se nitakor ne bojimo; da bi pa mogli v Evropi igrati vlogo, ki nam pripada, ne moremo dovoliti, da bi nam kdo ogražal naše kolonije. V zadnjih 50 letih smo z Abesinijo podpisali razne pogodbe, ki pa jih ni držala.

Na neko vprašanje je baron Aloisi odgovoril, da je Italija zbrala v Eritreji in Somaliji 200.000 mož, dočim je Abesinija mobilizirala 450.000.

DN, Anglija in vprašanje sankcij

London, 20. avgusta. w. Današnji »Daily Telegraph« piše, da po negativnem izidu pariških pogajanj nihče več ne more dvomiti, da bo vprašanje sankcij ena prvih točk na dnevnem redu prihodnjih mednarodnih razgovorov. List smatra, da bo Velika Britanija v Ženevi za svoj zahtevo o sankcijah lahko računala na pomoč neklih manjših držav, v prvi vrsti na podporo

skandinavskih držav. Na prihodnji seji ministrskega sveta, pravi list dalje, bo ta sklepal o stvarih, ki bodo prav tako resne kakor sklepi iz avgusta leta 1914.

Današnji »Times« pa proučuje položaj z druge strani in pravi med drugim, da bi bilo zdaj popolnoma na mestu, če bi angleška vlada proučila vprašanje, ali naj v sedanjih okoliščinah še obvelja prepoved izvoza orožja.

»News Chronicle« smatra, da bi bile sicer potrebne sankcije sveta DN proti Italiji, toda le v primeru, če bi šlo za kolektivno izvedbo teh sankcij.

Hoare — Eden

Pred izredno sejo angleške vlade

London, 20. avgusta. w. O današnji konferenci med Hoarom in Edenom se doznavajo, da sta govorila v glavnem o konferenci treh velesil v Parizu in o potrebi po nadaljevanju britansko-francoskih razgovorov. Ti razgovori se bodo nadaljevali v atmosferi popolnega prijateljskega zborovanja, vendar pred sestankom sveta DN ni pričakovati nikakega dokončnega sklepa. Na izredni seji britanske vlade, ki bo v četrtek, bo Eden predložil svoje poročilo o konferenci treh velesil, nato bodo pa razpravljali o navodilih, ki jih bo britanska vlada dala britanski delegaciji v Ženevi. Ni izključeno, da pojde v Ženevo tudi zunanji minister Hoare.

Mussolini: Vi boste korakali...

Rim, 20. avgusta. AA. Iz Beneventa poročajo: Predsednik italijanske vlade je tu pregledal divizijo »28. oktobar«. V svojem govoru črnim srajcem je Mussolini med drugim izjavil:

Mala antanta zahteva pojasnila

Pariz, 20. avgusta. AA. Doznava se, da je češkoslovaški poslanik Osuski na sestanku z angleškim ministrom Edenom zahteval informacije v imenu držav Male antante o razgovorih v Parizu. Države Male antante so aktivne članice DN in so radi tega na ureditvi italijansko-abesinskega spora posebno prizadete.

Ta stik z Malo antanto, ki je iskrena zagovornica DN, je vzbudil v merodajnih krogih v sedanjem trenutku posebno zanimanje.

Malo antanto zanima seveda v prvi vrsti Srednja Evropa. Vendar ji ne more biti vseeno, kako se v sedanji nejasni situaciji razvijajo dogodki tudi drugod. V tej zvezi zasluži pozornost izjava italijanskega delegata barona Aloisija, ki je na posebno vprašanje novinarjev glede italijanskega stališča v Podnavju dejal med drugim:

Politika takozvane fronte v Stresi bo izvedena do kraja. Rim soglašajo s Parizom in Londonom, da politike glede Avstrije v nobenem primeru ni mogoče izpremeniti. S tem v zvezi je baron Aloisi napovedal, da se bo akcija za sklicanje podonavske konference nadaljevala. O kraju in dnevu sestanka te konference pa še niso storjeni sklepi.

Pred odstopom generala Reichenana?

Pariz, 20. avgusta. AA. Francoski listi poročajo iz Berlina: Dobropoučeni krogi trde, da bo v kratkem odstopil general Reichenau, vodja vojske službe v vojnem ministristvu.

Pomirjenje v Južni Ameriki

San Salvador, 20. avgusta. DNB poroča, da je republika San Salvador pristopila k paktu o izključitvi vojne, ki so ga 10. oktobra 1933 v Rio de Janeiru podpisale Argentina, Brazilija, Čile, Mehika, Paragvaj in Urugvaj.

da morajo biti vse oblasti državnega življenja enako dostopne vsem Slovincem, Hrvatom in Srbom. Če se bo novi stranki v resnici posrečilo, da bo uveljavila tudi te točke svojega programa, potem more kar mirno reči, da je njen program dober in da bo Slovenija z njim zadovoljna.

Program je objavljen, naj dejanja potrde njegovo veljavnost.

Italijanski aktivni minister na čelu letalske eskadrile v Vzhodni Afriki.

Kakor smo že poročali, je bil italijanski propagandni minister grof Galeazzo Ciano vpo-klican v službovanje k italijanskemu polku bombarderjev kot komandant bombarderske eskadrile v Vzhodni Afriki.

Dve katastrofi v Berlinu

Zgorela je radijska razstava

Berlin, 20. avgusta. AA. Snoči ob 20.30 je izbruhnil požar v eni izmed velikih dvoran radijske razstave, ki jo je pred dnevi otvoril minister dr. Gobbels. Vsa dvorana je bila naenkrat v ognju. Okrog razstave se je zbralo na stotisoče ljudi. Stevilni oddelki varnostne službe so kmalu izpraznili ulice. Dvorane, v katerih so se nahajali avtomobili, so bile kmalu izven nevarnosti, ker so gasilci požar omejili. Velika dvorana št. 4 je popolnoma uničena. V njej so bili razstavljeni aparati najbolj znanih nemških tvrdk. Ogenj je uničil dragocene razstavne predmete tudi v dvorani št. 3 in v dvorani št. 5. Gasilci so s svojo brezmejno požrtvovalnostjo rešili 13 oseb, ki so se nahajale dve uri na stolpu za radijsko oddajo.

Med prebivalstvom kroži glas, da so požar zaneli zločinci.

Bilanca katastrofe

Berlin, 20. avgusta. DNB poroča: Požar na radijski razstavi so ob 2.30 toliko lokalizirali, da je odstranjena vsaka nadaljnja nevarnost. Popolnoma je uničena instala-

Vreme

v naši državi dne 20. 8. 1935.

K r a j	Baro-meter	Temperatura		Pada-vine
		najnižja	najvišja	v m.m
Ljubljana .	766.0	16	21.5	0.4
Maribor . .	766.8	16	21	—
Zagreb . . .	765.9	15	26	—
Beograd . .	764.3	17	29	—
Sarajevo . .	765.7	11	28	—
Skoplje . . .	764.5	14	31	—
Split	763.2	20	30	—
Kotor	763.5	20	28	—
Rab	763.4	21	25	—

Najvišje temperature veljajo, razen Ljubljane, za prejšnji dan.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved: V alpskem predgorju precej jasno; temperatura se bo zvišala, v ostalih predelih Avstrije precej oblačno.

Z govori je treba prenehati zdaj, ko gre za naš narod. V vašem imenu teži že povelje, ki ga dobro poznate:

Vi boste korakali in boste zrušili vse ovire, dokler ne dospete na cilj.

Rim, 20. avgusta. Agencija Stefani poroča iz Neaplja, da so prvi oddelki novih divizij »23. marec« in »28. oktober« odpotovali na svoje mesto. Prebivalstvo jim je priredilo navdušeno slovo.

Sestanek arbitražne komisije

Politis predsednik

Pariz, 20. avgusta. AA. Komisija za ureditev italijansko-abesinskega spora, ki bi se morala sestati snoči k tajni seji, bo imela danes dopoldne uraden sestanek.

Doznava se, da je odbor za likvidacijo italijansko-abesinskega spora izvolil Politisa za svojega petega člana.

cija stare nemške emisijske postaje, prav tako tudi instalacije dveh emisijskih postaj za televizijo. Tudi dvorana št. 4 je popolnoma zgorela. Po uradnih podatkih znaša skupno število ranjenec 26.

Minister za propagando dr. Gobbels je v spremstvu pokrajinskega voditelja nacionalno socialistične stranke, državnega svetnika Gerlicherja, in upravnika berlinske policije grofa Helderfa okoli 22. ure prišel na stolp razstave, da bi si od onod ogle dal in nadziral gasilska dela. Nato je imel minister na licu mesta konferenco z upravnikom policije in drugimi prisotnimi višjimi uradniki in voditelji stranke. Na tej konferenci so razpravljali o ukrepih, da se odstranijo po ognju uničeni objekti in da se razstava nadaljuje. Razstavo bodo po vsej priliki zaprli za občinstvo samo za danes, jutri zjutraj jo bodo pa spet odprli.

Dopoldne so ugotovili bilanco katastrofe na radijski razstavi. Potrjuje se, da je škoda dosti manjša, kakor so prvotno mislili. Neki delavec, ki je dobil ponoči nevarne rane, je davi podlegel. Tudi dopoldne se potrjuje, da je število ranjenec 26, med njimi sta pa dva zelo nevarno ranjena. Med ranjenci je tudi 10 gasilcev. Med razstavljenimi predmeti so posebno poškodovane največje nemške tvrdke Siemens, Telefunken in AEG. Precej škode trpi tudi državna poštno-brzojavna uprava.

Vzrok katastrofe je najbrže kratki stik, ki je moral nastati v razstavnem oddelku tvrdke Siemens.

Berlin, 20. avgusta. DNB poroča: Danes so radijsko razstavo ponovno odprli in dovolili občinstvu njen obisk.

20 delavcev zasutih v predoru

Berlin, 20. avgusta. DNB poroča: Danes popoldne je na bulvaru »Hermann Göring« prišlo nepričakovano in iz neznanih vzrokov do hude katastrofe v podzemeljskem predoru, ki veže dve berlinski postaji.

O tej katastrofi se doznavajo tele podrobnosti:

Podzemeljski predor, ki ga pravkar grade na tem bulvaru, se je iznenada vdrl v širini 50 m in se porušil. Obenem z zemljo in z že zgrajeno konstrukcijo se je porušil tudi velik žerjav. Zaradi ogromnega obsega porušenih gradenj je vsa konstrukcija uničena. Gasilci so takoj prihiteli na pomoč in začeli odkopavati in reševati poudane delavce.

Ugotovljeno je, da je pri katastrofi na bulvaru Herman Göring zasulo 20 delavcev. Doslej niso še nobene žrtve potegnili izpod razbitin.

Politični utrinki

Slovenska zemlja

je naslov novega polmesečnika, ki so ga začeli izdajati v Ljubljani prištasi dr. Mačka. List bo izhajal začasno dvakrat na mesec in se tiska v tiskarni »Slovenija«. Poštni predal lista je št. 000, telefon pa ima št. 00-00. Novost je tudi to, da so reklamacije poštnine proste. Če bi bilo to res, potem bi imel takoj ob rojstvu Mačkov list izjemno prednost, ki je ni deležen noben drug list več. Izdajatelj in urednik lista je g. Janez Kočmur v Ljubljani.

V stolpcu »Iz uredništva in uprave« napoveduje list, da izide prihodnja številka v novi obliki, ker arhitekt ni pravočasno izdelal glave lista. Prihodnjič pa bo list že imel novo glavo. V tej bo vrisan znak, predstavljač spop in nakovalno s kladivom, vmes pa bodo znaki duhovnosti (ali morda med nakovalom in kladivom?), t. j. muzika s knjigami, globusom itd. V ozadju bodo obrisi vrhov Triglava, za njim pa sonce, ki vse ožarja. (Upajmo, da bo to solne vzhajalo na severu. Sicer pa priporočamo, da bi bil okoli Triglava ovit še dolg maček, ker polem bo simbol res popolnoma jasen.) — Na uvodnem mestu objavlja »Slovenska zemlja« svoj program in o tem na drugem mestu.

Posebne nazore o denunciantstvu

razvija »Jutro«. Če kdo pove, kako je kakšen poslanec ali senator glasoval, je to po »Jutru« denunciantstvo! Radovedni smo le, kdo na svetu naj se odgovarja za svoje glasovanje, ki je vrhu vsega javno, če ne odgovarja poslanec ali senator. Menda »Jutro« hoče, da volilec sploh ne bi smeli vedeti, kako glasujejo njih poslanci in senatorji! Očividno so pri »Jutru« še tega mnenja, da mora biti volilec ponosen in vesel, če se sploh sme odkriti g. poslancu ali senatorju! Sicer pa bi le nekaj želeli, da bi »Jutro« ob vsaki priliki pokazalo takšno vzorno rahločutnost za denunciacije, kakor v tej zadevi.

Ali so to tudi povedali?

V polemiki s »plavim« ponedeljkom v »Slovenec« je »Jutro« napisalo nekaj imenitnih stavkov, ki dokazujejo, da tudi mimo njega ni šel »plavim« ponedeljek brez posledic. Tako čitamo ponosni stavek: »Vedo tudi (namreč pri »Slovenec«), da so nas omenjeni politiki (med njimi dr. Kramer) trli v nasprotju s politiko in metodami »sveticevega« režima že takrat, ko je »Slovenec« še na vse pretege poveličeval gospoda Jevtiča...«

Nekaj je sicer resnice v tem, ker je »Slovenec« poveličeval gosp. Jevtiča takrat, ko je padel g. Uzunovič in ko naravno g. Kramer nad to izpremembo ni bil navdušen. Toda pozneje so iz Knaflejeve ulice prav vrsto zatrjevali, da so za g. Jevtiča in zalo bi se upali vprašati: Ali je pred 5. majem g. dr. Kramer tudi sam povedal g. Jevtiču, da je proti njemu? Smo res radovedni, kakšen odgovor dobimo. Priponimo le, da noben odgovor je v tem primeru tudi odgovor.

Program slovenskih pristav dr. Mačka

»Slovenska zemlja« objavlja na uvodnem mestu pod naslovom »Kaj hočemo svoj program, ki ga je napisal »Lr« (dr. K. Lončar?). Program se deli na štiri dele. Prvi del je historičen ter podaja kratek pregled, kako je prišlo do sedanjega stanja. Svetovna vojna ni rešila slovenskega vprašanja, temveč nas je nasprotno razkosala na štiri države. »Kot prvi korak za zedinjeno Slovenijo terjamo zato v okviru južno-slovenske skupnosti državno zvezo Slovencev, Hrvatov in Srbov, kjer bomo v mejah današnje Jugoslavije enakopravna skupina. Tako urejena Balkana, Pedonavija in Rusije.« Tako pravi program. Nato se obrača avtor programa proti slovenskemu meščanstvu, ki da je glede slovenskega vprašanja vedno popuščalo, ga zatajevalo in izmalilo. Slovensko vprašanje je treba danes postaviti v vsej širini in to je zgodovinska naloga delavskega in kmetijskega, kakor ugotavlja II. del programa. Vsakega varuštva meščanstva se je treba popolnoma otresti. Slovenska skupnost je po veliki večini kmečko-delavska in njej pripada tudi vsa politična in gospodarska moč. Zato odklanjajo slovenski mačkovi sedanje nazore o državi, ki je danes samo naprava meščanstva za izkoriščanje delovnega ljudstva. Kmečko-delavska vlada bo pomenila nadvlado nad kapitalom. Pomirjenje v Jugoslaviji je nemogoče, ker sedanje stanje prija združenemu meščanstvu, ki si deli medsebojno korist. Kmetu je treba ustvariti stalen kmečki dom. Meščansko ali gosposko ureditev države je treba nadomestiti s kmečko-delavsko skupnostjo.

V III. delu programa pravi avtor, da mora biti vsa državna in samoupravna oblast demokratska in da brezpogojno odklanja vsak fašizem. (Ali tudi razredno diktaturo?). Dokler ne doseže kmečko-delavske ljudstvo svojega končnega cilja, so njegove zahteve: Volilna pravica bodi za oboj spola splošna in tajna. Verstvo bodi neodvisno od države, enako znanost. Združevalna in zborovalna svoboda bodi prosta. Sodstvo bodi neodvisno. Najvišje sodišče naj odloča o poslanskih mandatih. Izredna sodišča naj se odpravijo. Brez sodnega naloga ne sme nihče izgubiti svobode.

V IV. delu pravi avtor, da je hrvaško vprašanje, ki ga je začel Stefan Radič, jedro, okrog katerega naj se zberejo Slovenci in Srbi. Vsak

samosvojen v svoji hiši, a vsi združeni v boju za narodno in ljudsko pravico. Potreben je preobrat v glavah in sredi. Glavna naloga je izbera ljudi. Gibanju morajo dajati hrbenico v boju preizkušeni značaji. Na dnevnem redu so osnove slovenskega življenja. Slovenstvo pa mora zametati iz sebe, a biti v zvezi posebno s Hrvti do konca zmage.

Ta program je še nekoliko izpopolnjen z drugim člankom »Kaj je najbolj potrebno?«, ki ga je objavil dr. V. K. (Vekoslav Kukovec?). V tem članku se najprej opozarja na veliki pomen 5. maja in ko je prodrlo spoznanje, da se je dosedaj hodilo po napačni poti, zlasti z ozirom na hrvaško vprašanje. Preko zahtev združene opozicije da danes ni mogoče iti. Nato pa na kratko polemizira z nasprotniki novega gibanja ter pravi, da je njihov cilj ta, da v svobodnih volitvah dosežejo v zvezi z dr. Mačkom, Ljubo Davidovičem in Joco Jovanovičem sporazumno rešitev. Prva skrb je organizacija zaupnikov za vsa volišča, za drugo se ne mudi, ker vse drugo bodo odredili moške njih zaupanja. Hoditi je treba po radikalni poti kmečko-delavske socialne pravice. Glavno pa je, da izbojevane svobode po 5. maju več ne izpuste!

Svoje pripombe, kolikor so sploh mogoče radi košljivih točk, ki jih vsebuje ta program, bomo objavili prihodnjič.

Nedeljski shodi združene opozicije

To nedeljo je priredila združena opozicija celo vrsto shodov, ki so bili večinoma zelo dobro obiskani. Na teh shodih so bili glavni govorniki poslanec dr. Čubrilovič, Kokanovič, dr. Budisavljevič in drugi. Uvodoma svojih govorov so se vsi govorniki izjavljali za našo narodno dinastijo in za Jugoslavijo, nato pa so navajali znane zahteve združene opozicije, kakor so jih navajali že za časa zadnjega volilnega boja. Zlasti so poudarjali, da je v seljaško-demokratski koaliciji izvedena sloga med Srbi in Hrvti. Nekateri govorniki pa so posebno naglašali važnost kmečkega vprašanja, ker so pač bili kmetje v večini med njihovimi poslanci. — Uspel shod je imel v Ljubljani tudi dr. Kukovec, ki je kot pristaš Davidovičeve demokratske stranke pri zadnjih volitvah kandidiral na listi dr. Mačka.

Jovan Jovanović proti Dragoljubu Jovanoviću

Nasprotje med Dragoljubom Jovanovićem in drugim voditeljem zemljoradnikov Joco Jovanovićem postaja vedno večje. Tako je izjavil Joco Jovanović, da nimajo zemljoradniki pod njegovim vodstvom nobene zveze z Dragoljubom Jovanovićem, ki da vodi čisto posebno gibanje, s katerim bi hotel ustvariti novo situacijo. Za svojo akcijo ni Dragoljub Jovanović od nikogar pooblaščen in tudi ne od dr. Mačka, ki je to že večkrat naglasil.

Glede združene opozicije je dejal Jovan Jovanović, da pomeni samo skupno delovanje za obnovo državljanjskih pravic in za izvolitve nove skupščine na podlagi tajne volilne pravice. Na shodu v Kragujevcu ne bo podala opozicija nobenega posebnega programa, ker bo imel ta shod samo manifestantne značaj. O novi radikalni zajednici pa se bo mogoče izjaviti šele, ko bo objavljen njen program. Končno je Joco Jovanović izjavil, da pomeni sedanja vlada dr. Stojadinovića korak naprej, ker je v večjo svobodo v tisku in pri prirejanju shodov ustvarila bolj mirno ozračje.

Topalović o novem volilnem zakonu

V dvorani beograjske Delavske zbornice je predaval voditelj socialistov dr. Topalović o temi, kakšen bodi novi volilni red. Najprej je naštel glavne hibe sedanjega volilnega reda, ki so naslednje: Postavitev kandidatne liste je pretežavna, ker je za eno listo potrebnih 6000 podpisov iz 7 banovin in okoli 180 okrajev. Še večja težava je s potrditvijo izjav 400 kandidatov. (Zaradi tega ni bila potrjena pri zadnjih volitvah lista dr. Topalovića, Op. uredn.) Druga napaka je, da je odpravljene propore. Tretja je javno glasovanje. Napačno je nadalje, da se voli kljub državnim listi po srezih in končno so bili volilni imeniki pomanjkljivi, da mnogi niso mogli voliti, čeprav so imeli volilno pravico. Novi volilni zakon bi moral določati, da se voli po kand. listah, ker se s tem omogočajo velike strankarske formacije. Stranke naj postavijo toliko kandidatov, kolikor se voli poslancev. Vsak poslanec naj se izvoli z enakim količnikom v vsej državi. Okrajni večinski sistem potvarja ljudsko voljo ter razbija politične stranke, ker daje preveliko prednost lokalnim vprašanjem. Okrajni večinski sistem da je ugoden samo za plemenske in verske stranke. Uvede naj se propore, ker ni res, da bi ta onemogočal nastanek velikih strank. Če se že ne bi uvedel propore za pokrajinske kandidatne liste, potem naj se izvoli določeno število poslancev vsaj na podlagi volilnih ostančkov. Končno je zahteval dr. Topalović, da se uvedejo stroge kazni za vse volilne zlorabe.

Neurje v Rusiji

Maskva, 19. avgusta. Tas poročata: V Rostovu je besnelo strahovito neurje. Niže ležeči kraji mesta so preplavljeni. 26 poselij je uničenih. Med neurjem je izbruhnilo več požarov. 15 oseb je ubitih, teže poškodovanih pa 20.

Nova vsedržavna stranka

prijavljena notranjemu ministru

Provizorično vodstvo sestavljajo: Aca Stanojevič, dr. Stojadinović, dr. Korošec, dr. Spaho — sodelovanje je omogočeno vsem

Beograd, 20. avgusta. Danes so v notranjem ministru prijavi novo politično organizacijo kraljevine Jugoslavije, ki se bo imenovala Jugoslovska radikalna zajednica.

Prijavo so opravili ob 13. uri. Notranjega ministra g. dr. Korošca so obiskali gg. Radonič, vseučiliški profesor v Beogradu, dr. Mehmet Behmen, odvetnik iz Sarajeva in Radimir Spahović, predsednik združenja pekov kraljevine Jugoslavije.

Izročili so g. notranjemu ministru prijavo za ustanovitev Jugoslovske radikalne zajednice. Podpisale so jo najuglednejše osebnosti iz bivše radikalne stranke kakor gg. Aca Stanojevič, dr. Milan Stojadinović, Miša Trifunović, Ante Radonič, dr. Jovan Radonič, dr. Peveš, Momčilo Ničić, Ranko Trifunović, Krsta Miletić in drugi. Od bivše slovenske ljudske stranke so jo podpisali gg. dr. Anton Korošec, dr. Natlačen, dr. Leskovar, dr. Kulovec in drugi. V imenu muslimanske organizacije pa dr. Spaho, dr. Behmen, dr. Hranica in drugi.

Ostali člani kraljevske vlade na posebno željo predsednika vlade prijave niso podpisali.

S predložiljo je prijave prenehajo funkcije sedanjih strankarskih glavnih odborov in se ustanovi organizacijski odbor, ki bo vodil organizacijo. Ta odbor bo vodil organizacijsko delo stranke do sklicanja državne skupščine. Na čelu tega odbora so gg. Aca Stanojevič, dr. Milan Stojadinović, dr. Anton Korošec in dr. Mehmet Spaho. Po izvršeni organizaciji bo državna skupščina izbrala voditelja stranke in glavni odbor. Dotlej pa bo v vodstvu stranke zastopal odbor gori imenovanih štirih oseb.

Čeprav so novo politično formacijo prijavele tri bivše stranke in čeprav so jo podpisali samo njihovi dosedajni strankarski pristaši, izjavljajo na merodajnem mestu, da je njihov namen, da vanjo lahko vstopijo tudi drugi, namreč pristaši bivših drugih strank.

Posebno močan pokret je opazili v desnem

krilu bivše demokratske stranke, da bi tudi pristaši tega krila stopili v novo stranko. Mnogi ugledni predstavniki tega krila so že izjavili, da bodo postali člani nove stranke.

Prav tako pričakujejo, da bo velik del pristašev ostalih strank, v kolikor niso pripadali tem trem strankam, ki se zdaj združijo, — izvzeli so pa jugofašisti —, pristopil v to politično formacijo, ker njen program popolnoma ustreza njihovemu naziranju.

Programa JRZ ni ne centraličen ne federalističen, marveč se opira na najširšo krajevno samoupravo in lahko ustreže vsem delom jugoslovskega naroda.

Po obstoječem zakonu o združenjih, shodih in posvetih, mora prijavo nove stranke potrditi notranji minister v skladu z ministrskim svetom. Pričakujejo, da bo stranka po izpolnitvi vseh zakonskih pogojev v kratkem potrjena.

S tem se bo začelo organizacijsko delo stranke med ljudstvom. Državnim organom bo najstrožje prepovedano mešati se v organizacijo te stranke, ker bo to delo pripadlo samo ljudstvu, da si samo izvoli ljudi svojega zaupanja. Predvideno je delo po občinah in srezih, kjer bodo seznanjali ljudstvo s političnim položajem in z delom, ki ga je treba storiti v interesu države in naroda. Voditelji nove stranke žele in hočejo, da se to stori brez posebne reklame in parade.

JRZ ne bo, kakor izjavljajo v krogih blizu vodstva, sklicevala velikih manifestacijskih shodov, marveč bo tudi to njeno delo pospeševalo pomiritev odnosov med političnimi strankami. Nova stranka bo skrbela, da organizira tudi množične dozdaj neorganizirane grupacije in da ne izvze spopadov z drugimi političnimi skupinami, tako da bo mogoče ustvariti ozračje zaupanja za splošni narodni sporazum in za konstruktivno delo v korist naroda, kralja in domovine.

Predsednik vlade na Bledu

Bled, 20. avgusta. AA. Danes je prispel na Bled predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović v spremstvu svojega šefa kabineta Dragana Protića.

Danes popoldne je dr. Milan Stojadinović odšel v Bohinj, kjer ga je sprejel Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavle. Njemu je predsednik vlade podal običajni referat.

Kongres pravnikov

Beograd, 20. avgusta b. Udeležbo na kongresu jugoslovskih pravnikov v Beogradu so napovedali tudi Bolgari. Zvedeli smo, da bodo na kongresu sodelovali mnogi bolgarski pravniki, sodniki in odvetniki.

Pretep med muslimani in pravoslavnicami v Rogatici

Beograd, 20. avg. AA. V ponedeljek 19. t. m. je bilo cerkveno zborovanje pri proslavljanju cerkve v Rogatici, ki se ga je udeležila velika množica ljudi. Ob 15.30 je priletelo iz Sarajeva letalo tamkajšnjega aerokluba, da bo metalo propagandne letake. Ker je letalo nizko letelo, se je zadelo ob električno žico in blizu cerkve strmoglavilo na zemljo. Pri padcu se je nevarno ranil pilot Janković in so ga odpeljali z avtomobilom v sarajevsko bolnico, opazovalec je pa ostal neranjen.

Pri tej priliki je priteklo iz mesta 10 muslimanov in odhitelo na kraj letalske nesreče. Ker pa drži pot do tega kraja čez cerkveno zemljišče, kjer je bila zbrana velika množica prebivalstva pravoslavne vere, so nekateri udeleženci zborovanja protestirali, da muslimani hodijo tod, kjer stoji njihove žene in otroci, ter so zahtevali, da takoj odidejo. Musliman Ejup Čaušević se ni hotel takoj odzvati temu pozivu in ga je neki kmet napadel. To je dalo povod za splošen pretep. Orožniki, določeni pod poveljstvom častnika voda, da pazijo na red na tem zemljišču, so skušali ljudi pomiriti. Toda razjarjena množica jih je začela obdelovati in pritiskati nanje. Da jih prestrašijo, so orožniki ustrelili nekaj strelcev v zrak, toda to ni nič pomagalo. Pri tem je bil od kamenja ranjen častnik in pet orožnikov, med njim sam poveljnik orožniške postaje v glavo in roke. Tedaj so orožniki po predpisih svoje službe uporabili strelno orožje. Vzlic temu se pa množica, ki jo je hujskalo par pijanih ljudi, ni hotela umakniti, temveč je krenila v meso Rogatico in tam s kamenjem napadla in poškodovala okoli 20 hiš, po večini muslimanskih in nekaj pravoslavniških, med njimi tudi stanovanje pravoslavnega prote Kosirića.

Orožništvo je hitro razgnalo to množico in napravilo red in mir. V pretepu, ki je bil nastal in pri uporabi orožja s strani orožnikov sta našla smrt Dragoje Fušulji, delavec iz Duba, srez Rogatica, star 24 let, in Radimir Bojat, delavec iz Stare gore, istega sreza, star 17 let. Nevarno ranjenih je pet oseb, ki so jih spravili banovinsko bolnišnico v Rogatico, lahko ranjenih pa 19, ki so se vrnili po zdravniškem pregledu v domačo oskrbo.

Na kraj incidenta so takoj odšli, da prouče vzroke teh dogodkov in doženejo, koga zadene krivda. odposlanec notranjega ministru dr. Franjo Gošić, gener. inspektor notranje uprave, odposlanec orožniškega poveljstva referent za inspektorske zadeve pri drinskem orožniškem polku Anton Zulić, orožniški podpolkovnik, in odposlanec banske uprave drinske banovine Milan Popović, banški svetnik.

Strašna smrt pod avtomobilom

Danes okrog 16. ure se je dogodila na državni cesti Maribor—Ormož med vasjo Budino in Spuljo smrtna prometna nesreča, katere žrtev je postal oče 7 nepreskrbljenih otrok Petrovič Franc, posestnik iz Spulje. Peljal je domov voz sena, ob 2.7 km pa mu je privozil nasproti tovorni avto, lasti Jerkota Viktorja iz Črnuč pri Ljubljani, kateremu je Sofiral lastnik sam, ki je vozil iz Ormoža vino za trgovca Müllerja iz Domžal. K vozu je bil vprežen mlad, plašljiv žrebec, ki ga je Petrovič ves čas držal za uzo. Ko je prišel konj vstric motorja, je žrebec poskočil s tako silo, da se je iztrgal lastniku iz rok, pri tem pa je zgrabil blatnik avtomobila Petroviča za obleko in ga vrigel med prednje in zadnje kolo, tako da mu je šlo zadnje kolo tovornega avtomobila čez treh in ga popolnoma zmečkalo. Bil je pri priti mrtev. Voz se je prevrnil ob cestni jarek, nakar je zdrljal konj s prednjim delom voza proti domu. Žena, ki je bila obveščena o nesreči moža, je takoj prihitela s svojo 16 letno hčerko na kraj nesreče. Prizor je bil tako strašen, da se je 16 letna hčerka takoj zgrudila na tla. Na lice mesta je prihitela vodna komisija, ki je po ogledu odredila prevoz trupla v mrtvašnico rogoznškega pokopališča, kjer bo truplo jutri obducirano. Z družino tako tragično preminulega Petroviča, ki zapušča poleg žene 7 nepreskrbljenih otrok, sočustvuje vsa okolica.

S a h

V 3. kolu sta bili dokončani dve partiji, in sicer je igral Savič Radimir neodločeno : inž. Preku, Vidmar Milan pa proti Preinfalku.

Včeraj popoldne sta bili doigrani še dve viseji partiji 2. kola. Vidmar Ciril je porazil Šiško, partija Preinfalk : Matvejev je bila remis.

Stanje po 3. kolu: Inž. Prek 11, Preinfalk 11, Matvejev 8 in pol (2), Vidmar Milan 9 (2), Savič Radimir 8 (1), Sikošek Boris 7 in pol (2), Vidmar Ciril 7 in pol (1), Šiška 6 (1).

Sokolstvo

Sekolska župa Kranj priredi v okviru proslave 25letnice obstoja v nedeljo 25. t. m. na Jesenicah idejno revijo pod naslovom »K radosti in bratstvu«, pri kateri sodelujejo razna sokolska društva. Revija je sestavljena kot simbolična igra, ki jo prepletajo telovadne, pevске in godbene točke in izzveni v veliki sceni na koncu v geslo, kakor ga nosi naslov. Izvajanje vodijo sami člani domačih edinic in sodeluje priznana godba bratskega sokolskega društva Jesenice. Poleg lepakov bo izdala župa razlago simboličnega dela, ki bo na razpolago že pred prireditvijo vsem posetnikom v lažje razumevanje. Revija bo na prostem v senčnati Hrenovci in se prične ob 15. uri. Konec najdalje ob 18. uri, tako da bodo zunanji posetniki lahko prispeli z vlaki ob 14. uri in se z večernimi vlaki vrnili. Članstvo pozivamo na obilno udeležbo in prosimo, da pride kolikor je mogoče v narodnih nošah.

V smrt zaradi nesrečne ljubezni

V ponedeljek ob 9.30 se je vrgla v samomorilnem namenu pod osebni vlak med postajama Mislinje—Gornji Dolji 20letna služkinja Jurac Alojzija iz Mislinje. Lokomotiva jo je zgrabila in jo vlekla 10 metrov ter jo vso raztrgala. Bila je takoj mrtva.

Alojzija je prišla 18. avgusta iz Crne pri Prevalju v Mislinje k svojim sorodnikom, nakar se je takoj drugi dan zjutraj poslovila. Dejala je, da gre nazaj v Crno. Ves čas je bila dobro razpoložena. Ničice ni slutil, da si namerava vzeti svoje mlado življenje.

Med potjo do železniške proge si je v trgovini Jazbec v Gornjem Dolcu kupila četrt litra ruma, katerega je še pred samomorom popila. Napisala je tudi poslovilno pismo svojim trem sestram, v katerem navaja, da gre prostovoljno v smrt. Vzrok njenega obupnega dejanja je nesrečna ljubezni.

Nevarna sleparka

ki je mimogrede tudi kradla, osemnajstič v zapora

V Ljubljani se je že dalje časa polikala neka 58 letna K. M., rojena na Dunaju in se preživljala na zelo sumljiv način. V analih ljubljanske policije jo imajo že prav dobro popisano, saj je bila zaradi raznih tatvin že sedemnajstkrat kaznovana. Včeraj pa je že osemnajstič prišla pred obliče policije. V ponedeljek okrog poldne je prišla namreč na Dunajsko cesto v neko skladišče. Ko je videla, da je skladišče prazno in da ni nikjer blizu nobenega človeka, je ukradla iz obleke, ki je tam visela, nikelnasto uro z verižico, nato pa zelo brez skrbi odšla, misleč, da je ne bo nihče videl. Opazil pa jo je elekromonter, kateremu je tatlica ukradla uro, in jo vprašal, kaj je iskala v skladišču. Marija je odgovorila, češ, da je iskala mojstra, če bi bil pripravljen vzeti k sebi kakoga vajenca. Elekromonterju se zadeva ni zdelo sumljiva in ni polagal na stvar nobene važnosti. Opoldne pa se je hotel obliči in je pri tem opazil, da mu je izginila nikelnasta ura. Takoj je odšel na stražnico in tatlico popisal. Seveda so policijski uradniki v njej takoj spoznali znano tatlico K. M. in so jo že ob dveh popoldne izsledili. Pri njej so našli ukradeno uro in verižico.

Danes pa so po naključju odkrili še njen drugi greh. Policiji je prišla namreč prijaviti neka gospa z Martineve ulice, da je pred dobrim tednom prišla k njej neka stara šivilja prositi, ali ima kaj za šivati. Gospa ji je rekla, da nima nič, ko pa ji je neznanca šivilja rekla, da jo pošilja gospa Sedejeva, ji je kmalu začela in ji dala eno namizni prl. 6 servijel, 6 upala in ji dala eno namizni prl. 6 servijel, 6 žepnih robcev, da bi na njih napravila njene začelne črke. Šivilja ji je obljubila, da ji bo čez teden že prinesla vse narejeno, obenem pa je rekla, da stanuje na Igu. Vendar šivilje tudi po enem tednu ni bilo, zato je gospa sama odšla na Igo, seveda pa je tu šiviljo zaman iskala in jo je danes naznanila. Nenadoma pa se je policijski uradnik spomnil K. Marije, ki je bila prav tedaj v polic. zaporu, ali ne bi bila ona ta šivilja. Pri konfrontaciji jo je omenjena gospa res spoznala za pravo. K. Marija je ukradene prte, ki so bili vredni nad 1000 Din, prodala v Tavčarjevi ulici za 100 Din. Policija je prte zaplenila in jih vrnila lastnici. K. M. pa bo prejela pošteno kazen na sodišču.

Naše šole

Drž. I. deška meščanska šola v Ljubljani (Prule) — pričetek šolskega leta. Popravni izpiti se prične 29. avgusta ob 8. uri. Vpisovanje za novo šolsko leto bo 2. in 3. septembra od 8. do 12. ure. K vpisovanju morajo priti tudi oni učenci, ki so se že ob koncu prejšnjega šolskega leta časno vpisali. K vpisu mora prinesiti vsak učenec zadnje šolsko izpisevalno in davčno potrdilo, novo vstopajoči učenci pa tudi krstni list. Šolnino je plačati takoj ob vpisu. Vse ostale podrobnosti so razvidne iz »Izvestja« tuk, šole za minulo šolsko leto in iz razglasa na deski v veži šolskega poslopja.

Šolski odbor Zdrženja trgovcev v Ljubljani naznanja, da bodo popravni izpiti na trgovski nadaljevalni šoli 2. septembra ob 2. uri popoldne. — Vpisovanje novincev v I. razred bo 3. in 4. septembra t. l. v prostorih Zdrženja trgovcev vsakokrat od 9. do 12. ure. Vsak prijavitelc mora predložiti spričevalo, da je dovršil najmanj tri razrede srednje ali meščanske šole ali pa višjo narodno šolo. Pri vpisu predloži vsak zadnje šolsko in zdravniško izpisevalno. — Vpisovanje v ostale razrede bo 3. in 4. septembra od 14. do 17. Pri vpisu se mora izkazati vsak z lanskim izpisevalom in plačati predpisano šolnino v znesku 500 Din. Novinci pa plačajo poleg te šolnine še 100 Din vpisnine. — Redni šolski pouk se prične 9. septembra ob 14. uri. Natančni razpored bo razviden na šolski deski.

Vpisovanje v I. razred obrtno-nadaljevalnih šol v Ljubljani. Šolski odbor obrtno-nadaljevalnih šol v Ljubljani obvešča mojstre, vajence in starše, da je vpisovanje v I. razred obrtno-nadaljevalnih šol ljubljanskih v nedeljo 25. avgusta. Pouk v prvem razredu se prične prve dni septembra. Dan in uro izvedo vajenci pri vpisovanju. — Vpisovanje v ostale razrede obrtno-nadaljevalnih šol bo koncem septembra in pouk teh razredov se prične s pričetkom oktobra.

Vpisovanje v šolo Glasbene Matice ljubljanske bo dne 2., 3. in 4. sept. dnevno od 9.—12. dop. in od 15.—17. ure v pisarni Glasbene Matice v Gosposki ulici št. 8/I. V četrtek dne 5. sept. je razdelitev učencev posameznim učiteljem in določitev urnika, redni pouk v vseh oddelkih in predmetih pa se začne v soboto 7. sept.

V ječi osivela Markucija in hudo bolni Zemljič zopet pred sodniki

Ali so bili žrtev smrtnega sovraštva Gečka in Kovačičeve?

Maribor, 20. avgusta.

Danes dopoldne se je pričela obnovitvena razprava v znanem Markucijevem procesu. Točno ob 9. uri so pazniki pripeljali pred sodni dvor, ki ga tvorijo predsednik Lanart in prisodniki dr. Senjor, dr. Lešnik, dr. Kovča ter Kolšek, obtožence brata Ivana in Jožeta Markucija ter Mihaela Zemljiča, ki se jim je s pomočjo njihovega zagovornika dr. Komavlija posrečilo doseči obnovo. Oba Markucija se subjektivno počutita dobro, le osivela sta že tekom desetletne ječe. Zemljič pa je popolnoma uničen, kajti muči ga zavrata bolezen. Vsi trije so na predsednikovo vprašanje odločno zanikali kakršnokoli sodelovanje, da so nedolžni.

Sledile so sodne anamneze, ki jim je bila tudi obrazložitev kasacijskega sodišča v Zagrebu, ki jo je prečital zapisnikar g. Zinauer. V tej obrazložitvi zatrjuje kasacija, da je obnova procesa umestna in to tem bolj, ker se je kasacija prepricala, da pričama Gečku in Lizi Kovačičevi ni prisoditi verodostojnosti, nadalje, da v vseh spisih razen številnih ugibanj in ljudskih govoric, ni izslediti nikakega dokaza. V vsem procesu pa da se jasno čuti dogovor med Gečkom in Lizo Kovačičevo. Tudi je kasacijsko sodišče ugotovilo mnogo nesoglasij v pričevanju Gečka kakor Lize. Nasprotujejo pa si tudi časovne navedbe glede umora.

Zasliševanje Ivana Markucija

Nekako ob 10. uri je senatni predsednik pričel zasliševati prvega obtožence Ivana Markucija. Ta je z vso odločnostjo zatrjeval svojo nedolžnost, češ, da mu o umoru ni bilo ničesar znanega. Ni mogel natančno povedati, kedar je zvedel o umoru, pravi pa, da par dni pozneje. Zelo značilna je bila izpoved Ivana, da trpi že deset let po nedolžnem v ječi, samo zaradi sovraštva Gečka in Lize Kovačičeve, ki je nekoč dejala, da ga bo spravila v luknjo, da bo postal črn. Sovraštvo pa izvira iz nekega denarnega posojila tako pri Gečku, kakor pri Lizi. Obema je posodil denar, ki ga pa nista hotela vrniti. Ker pa jima je grozil s tožbo, sta ga pričela smrtno sovražiti. Ko ga je predsednik vprašal, kje je bil usodno noč, je Ivan odgovoril, da je takrat peljal v družbi treh moških svinje na mariborski sejem. Tudi je odločno zanikal trditve, češ, da bi bil dejal nekim ženskam na njivi, da ima doma nekega bogatega gospoda, ki šteje denar. Ko ga je predsednik vprašal, kje je bil, ko so našli mrtlice, je odgovoril, da je tisti dan vozil slive, s katerimi je trgoval. Tudi je po njegovi izpovedi podla izmišljotina pričevanje, da je baje pri neki priliki njegov brat Jože dejal, ki si je neki Vogrine natakal v njegovi kleti pijačo, da bi bilo z njim dobro enako storiti, kot so to storili z umorjenim neznancem. Tudi mu je dejal, da mu ni nič znanega o bratovi govorici, češ, da je ta baje pripovedal v neki gostilni, kako so »Bačkovi« umorili trgovca. Gečkovo pričevanje, da je videl v kleti luč in kako so nalagali mrtlice na voz, je Ivan Markucij zavrnil z izpovedjo, da je pred hišo gosta poldrugi meter visoka živa meja, ki popolnoma zastira vsak pogled do kleti. — S tem je bilo zasliševanje prvega obtožence končano, le zagovornik je stavil še nekaj vprašanj.

Izpovedi brata Jožeta

Tudi ta je prepričevalno zatrjeval, da ni kriv na umoru, ter da je popolnoma nedolžen, kajti tega umorjenega človeka ni poznal. Ne spominja se dobro, kedar so našli mrtveca, ve pa, da je takrat zbiral jabolka, ker je delal pijačo. Ko ga je sodnik vprašal, kako da je tako popival in živel razsipno, mu je obtožence odgovoril, da je tiste čase zelo dobro zaslužil z žganjem opeke, ki jo je dostavljal tudi okoliškim vasem. Zanimiva je bila tudi njegova izpoved, da s ez bratom Jožefom ni prav dobro razumel, kajti sprla sta se že 1909. leta, ko je brat Ivan podedoval vse, on sam pa ni dobil ničesar. Zavrnil je tudi izpoved, da se z bratom Jožefom ni prav ra svojim ljubicam daroval mnogo denarja s trditvijo, da ni denarja nikoli dajal, zapili pa tudi niso veliko. Res je imel takrat precej denarja, ker ga je leto dni prej dvignil iz hranilnice. Predsednik mu je dejal, da je baje hodil s puško okoli in so se ga vsi bali. Jožef je prvo sicer potrdil, je pa zatrjeval, da ni nikomur storil nič zalega. — Nato se je pričelo

zasliševanje Mihe Zemljiča.

ki je bolesto odgovarjal na stavljena vprašanja in prav tako kot prejšnja trdil, da je nedolžen. V bistvu ni izpovedal nič novega in tudi njegove izjave se docela strinjajo z izjavami pred porotnim sodiščem.

Po zaslišanju dveh prič, ki sta izpovedali obtožencem v prilog, je bila dopoldanska razprava končana. Procesu je občinstvo, ki je popolnoma napolnilo porotno dvorano, sledilo z velikim zanimanjem.

Popoldanska razprava

Ob 15. uri popoldne se je razprava nadaljevala. Najprej je bil do konca zaslišan posestnik Martin Geček. Izpovedal je, da sta kritičnega dne šla on in Ivan Markucij na pot na svinjski semenj v Maribor.

V dvorani je nastalo veliko vznemirjenje, ko je bil v dvorano poklican 67letni kovač Štefan Geček, glavna obtožilna priča, na katerega izpovedih sloni precejšen del obsojbe. Sprva je Geček odgovarjal precej prepričevalno, čim pa je predsednik pred očel nekatero njegove prejšnje izpovedi, mu je zastala sapa in ni imel več pravega odgovora.

Kaj pravi kovač Geček?

Na poziv predsednika, da naj znova opiše ves dogodek, je Geček izpovedal: Ponoči sem se vračal od sosedov domov okoli 11. ali 12. ure. Kakor se mi zdi, je bilo to v ponedeljek pred Velikim šmarnom. Ko sem šel mimo Markucijevih hiše, sem stopil nekoliko bliže.

— Zakaj ste šli bliže?
— Orožniki so me delj časa opozarjali, naj včasih malo pogledam k Markucijevi, ker je bilo znano, da tihotapijo.

— Izpovejte, kaj ste potem videli in slišali.
— Obstal sem pred živo mejo, ki je tam pred dvoriščem in hišo. Prav takrat se mi zdi, je posijala luna in videl sem, kako so trije moški od zapadnega dela dvorišča prinesli moško truplo in ga naložili na vrečo.

— Ste videli tudi žensko.
— Da. Ženska je pred njimi svetila z lučjo.

— Ste spoznali žensko?
— Ne.

Nato priča izpoveduje, da je videl že poprej v kleti luč, nato pa je odšel proti domu in slišal drdranje voza, ki je vozil proti Benediškem gozdu.

— Ali lahko prisedete, da so potem naslednjega dne našli neznanca v Benediškem gozdu, ali pa je to bilo pozneje? Kedar ste vi zvedeli o tem?

— Tega se ne morem več natančno spomniti.

— Ali ste prepričani, da so naložili na voz človeka in da je bil ta mrtev?

— Menda je to bil človek in sicer mrtev. Po tem zaslišanju je predsednik opozoril pričo, da je pred orožniki in pred poroto izpovedal drugače. Priča Geček postaja nervozen in samo zmigava z rameni ter jeclja nerazumljive besede. Sledilo je sočlenje med Gečkom in Jožefom Markucijem, glede nekaterih izpovedi, pri čemur je prišlo do burnega prerekanja, ki ga je prekinil predsednik. Pri nadaljnjem zaslišanju prihaja Geček v vse večja protislovja. Zanimiva je bila prečitana izjava prof. Čadeza iz Ljubljane, ki pravi, da kritičnega dne in omenjenega uro ni bilo lune in zato tudi Geček ni mogel tako natančno videti vse, kar je opisal.

Nato je bil prečitan še zapisnik rekonstrukcije na kraju dogodka dne 30. marca l. l., ko je imela luna isto deklinacijo, kakor usodne jesenske noči. Pri rekonstrukciji so točno ponovili vse dejanje, kakor ga je opisal Geček in tako tudi nalaganje trupla na voz, samo da so namesto trupla naložili vrečo. Ko so vprašali Gečka, ki je opazoval nalaganje na isti način, je dejal, da so naložili živega človeka. S tem je bil podan dokaz, da so bile tudi usodnega dne naložene vreče ali kaj podobnega. To je potrdila tudi sodna komisija. Zasliševanje Gečka je trajalo do 13'30.

Ostale priče

Za Gečkom je bila zaslišana vrsta prič, ki niso izpovedale mnogo bistrega, vendar so bile nekatere izpovedi v velikem protislovju s tistimi, ki so jih bile dale iste priče leta 1926 pred poroto oziroma pred orožniki. Zlasti obtežilna je bila izpoved 68letnega posestnika Frana Role, ki je tudi večkrat zahajal v Krmečovo gostilno, kjer je njegova sestra Liza Kovačičeva bila za natakarico. Tja je zabajal tudi Jožef Markucij. Ta je baje nekoč pravil njemu, da so nekega bogatega trgovca zvalili v klet, kjer so ga potolkli na tla in nato truplo odpeljali. Med Rolo in Jožefom Markucijem je prišlo nato do burnih prizorov in sta si oba očitala razna kriminalna dejanja.

Liza Kovačičeva obremenjuje

Pred sodnike je stopila nato 59letna Liza Kovačičeva, ki igra v usodnem procesu eno največjih vlog. Leta 1926. je sama prišla na policijo in povedala, da ji je Zemljičeva razkrila vse, najboljšo dokaze pa, da ima v rokah Franc Rola. Povedala je slično, kakor Rola, da so zvalili trgovca v klet in ga tam ubili ter mu odvzeli 80.000 Din gotovine, nato pa truplo naložili na voz in ga odpeljali v gozd. Prav navedbe Role in Kovačičeve so spravile Markucija in Zemljiča pred poroto, kjer ju je doletela visoka kazen. Danes je zopet povedala, da je Zemljič nekoč rekel, da nima denarja in da mora priti do njega, prišla pa je danes v velika protislovja. Povedala je, da so ji nekateri ljudje zaupali, da so po umoru neznanca dobivali od Markucijevih denar, pri Zemljiču pa veliko pili in plesali.

Nato je bil zaslišan mož Lize Kovačičeve Jožef, ki je izpovedal, da je bil v Mariboru. Ko se je naslednjega dne vračal domov, je srečal v Benediškem gozdu voz, na katerem so bile štiri osebe, med katerimi je spoznal oba Markucija in Zemljiča, četrte osebe pa ne. Vendar je važno, da jih je videl povsem drugi dan, kakor pa je to povedal Geček, ko je videl nalagati truplo. Razprava je bila nato ob 18. uri prekinjena in se nadaljuje jutri ob 9. dopoldne.

Vesti iz Italije

Podeželski radio

Te dni se po vsej Julijski Krajini oživljuje podeželski radio, ki ima svojo centralo v Rimu, organizirajo ga pa pokrajinski odbori s svojimi pododbori v vsaki občini. Ti pododbori so sestavljeni povsod na isti način: iz fašističnega tajnika, župana, didaktičnega ravnatelja, to je šolskega upravitelja, t zaupnika kmečkega sindikata ter penege ali več fašistov, ki imajo smisel za organizacijo ali pa so radioamaterji. Do 8. t. m. morajo biti povsod ti pododbori ustanovljeni, do 13. t. m. pa zapisniki odposlani pokrajinskim vodstvom. Naloga podeželskega radija je vzbuditi med podeželskim ljudstvom čim večje zanimanje za radiofonijo in poleg politične in nacionalne vzgoje v italijanskem duhu auditi mu tudi posebno kmetijsko radijsko uro za njegovo strokovno izobrazbo in razvedrilo.

Škocjanska jama razsvetljena

Poleg postojnske slovi v Jul. Krajini najbolj škocjanska jama, kjer začena podzemeljski tok Reke, ki pri Štivanu zopet privre na dan pod imenom Timav. Včeraj je bila jama razkošno razsvetljena in od vsepovsod privabljenih mnogo gostov, ki so se pripeljali z vlaki do Divače in z avtobusi. Jama slovi po lepoti kapnikov, po prazgodovinskih najdbah in poromantičnosti svojega prepada ob vstopovanju. Italijani so razne njene dele prekrstili in jih imenujejo n. pr. Michelangelove jame. Tiha jama (del silenzio) itd.

Za zaposlenje v letošnji zimi

Na prefekturi v Pulju je bila konferenca, ki so se je udeležili poleg zastopnikov civilnih in vojaških oblasti tudi zastopniki pokrajinskega gospodarskega sveta in pokrajinskih sindikatnih udruženj trgovine, obrti, kmetijstva in delavstva ter zastopniki združenj in denarnih zavodov. Na konferenci se je razpravljalo o gospodarskem stanju Istre z ozirom na posamezne panoge z namenom, da se v prihodnji zimi zaposli čim največ istrskega prebivalstva. Po obširni diskusiji je bil določen program raznih del in načrt socialnega skrbstva, ki bo odposlan v rešitev pristojnim ministrstvom.

Boj proti zajedavcem

V Idrijski okolici in v krajih okrog Cerknega se opaža čim dalje večje zanimanje za kmetijski napredek. Skoda, ki jo delajo leto za leto kmetom razni zajedavci na sadnem drevju in na letini, zlasti na žitu in krompirju je res velika. Dober uspeh kažejo v boju proti raznim zajedavcem, pa naj bo to mrčes ali lišaji, rje, peronospora itd. poljedelske didaktične postaje v Idriji, Crnem vrhu, Travniku, Corknem, Sebeljah in drugod. Največje razumevanje za napredno kmetovanje in najboljše uspehe pri tem je mogel pokazati posestnik Jakob Bevk iz Cerknega, ki preganja zajedavce z 1% raztopino katarovega praška. Njegovemu vzgladu sledijo tudi drugi kmetovalci.

V vodnjak je padla

Na Opčinah se je kmetici Ani Jež pri zajemanju vode primerila nezgoda, da se je preveč sklonila preko škarpe ter je strmoglavila v vodnjak. K sreči so vodnjaki skoraj suhi in se ji ni zgodilo hujšega kakor to, da se je po glavi nekoliko potolkla. Na njeno vpitje je pritekel neki kmet in jo rešil iz vodnjaka.

Utonila v Vipavi.

Pri Rihemberku sta se kopali v Vipavi in v njej utonili dve Italijanki iz Gorice. Trupli utopljenk sta bili prepeljani v Gorico.

Gibanje goriškega prebivalstva.

V mesecu juliju je bilo v Gorici rojenih 83, umrlo je 49 oseb, odselilo se jih je 220, priselilo pa 259.

S kolesa je padel Anton Poropat iz Buzeta. Peljal se je z doma in nedaleč od Buzeta izgubil oblast nad kolesom in si pri padcu zlomil levo nogo. Na avtomobilu, ki je privozil mimo, je bil prepeljan v tržaško bolnišnico. Zdravilo se bo moral več tednov.

Kako se izvaja fašistična sobota. Izvajanje zakonitih določil o splošnem sobotnem popoldanskem delopustu v interesu fašistične vzgoje in vojaške izobrazbe mladine ter politične propagande je naloženo na znatne ovire. Ob 13. uri mora biti v trgovinah, industrijskih in obrtnih obratih ustavljen vsa dela, ravno tako tudi na kmetijah, v kolikor ne gre za nujno, neodložljivo ali sezonsko delo. Od tega načela pa je slično kakor pri nedeljskem počitku vse polno izjem, ki se tičejo predvsem nemotenega obrata v prometni službi, zdravstva, javnih obratov in civilske preskrbe.

Vsa mladina od 6 do 21 let mora biti na razpolago balilskim avangardističnim in miličniškim organizacijam. Zbere se ob 16. popoldne in ostane v službi režimskih organizacij do 19. ure. V glavnem je ta čas izpolnjen s predvojaškimi vajami in vzgajanju v disciplini.

Čitajte in razširjajte

»Glas naroda«!

Dnevni dogodki

× Skupščina učiteljev šol za defektno dečo. Dne 23. in 24. avgusta bo v dvorani gluho-nemice v Ljubljani, Zaloška cesta 5, druga letna redna skupščina Zdrženja učiteljev šol za defektno dečo. Ob tej priliki bodo predavali prof. Serko o agnoziji in apraksiji, Fran Grm o studiju fonetike, Ana Lebarjeva o otroku v pomožni šoli, Ferdinand Maslić o aktualnih problemih našega specialnega šolstva in o nalogah združenja.

× Razpisana služba ban. cestarja. Kr. banska uprava Dravske banovine razpisuje v območju sreskega cestnega odbora v Ptujju službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer (na banovinski cesti II/253 Trbegovci-Mostje-Pacinj-Dornava odsek km 8.000 do km 15.950). Prošnje vložite najkasneje do 31. avgusta 1935 pri sreskemu cestnemu odboru v Ptujju.

× Slovenskim ženam in dekletom! 1. septembra t. l. bo spominski dan naših sestra in bratov po krvi in jeziku, ki žive onstran naše meje. Ta dan bo v Mežiški dolini na Poljani pri Prevaljah velik ljudski tabor in slavnostna zgodovinska igra »Poslednje ustoličenje«. To bo dan, posvečen spominu naših davnih dni in težkim zgodovinskim dogodkom. Ta dan bo trdno vpisan v zgodovino slovenskega naroda, ki so jo ustvarjale tudi slovenske žene-matere s svetlim delom in udanim trpljenjem. Naša velika dolžnost je, da se udeležimo te proslave! — Pridimo v naših lepih narodnih nošah v Mežiško dolino 1. septembra!

× Izlet planincev v Dubrovnik. Minister za promet je odobril za udeležence X. kongresa ter s tem zvezanega izleta planincev v Dubrovnik neke vozne olajšave. V pisarni SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4, dobite vse potrebne informacije. Čas prijave je najdalje do sobote 24. t. m.

× Letošnji jesenski velesojem »Ljubljana v jeseni« bo prirejen od 5. do 16. septembra v znamenju našega pomorstva. Največja prireditelj v okviru tega velesoja bo velika Jadranska razstava, ki bo pokazala vse, kar je v zvezi z našim morjem in obmorskim življenjem. Jadranska razstava bo zelo obsežna, saj bo zavzemala tri četrtine velesojnega prostora, ki meri 40 tisoč kv. metrov. Poleg Jadranske razstave bodo imeli še druge posebne razstave, ki bodo obsegale industrijo, obrt, arhitekturo, esperanto, perutnino, kunce, koze, ovce itd. Tako bo letošnji jesenski velesojem vsestransko pester ter bo točna slika pridnega in tihega snovanja ter smoternega dela naših ljudi.

× Sestanek travniških »veleizdajalcev«. — Pretekli mesec je poteklo 20 let, odkar so bili v Travniku obsojeni člani Jugoslovanske nacionalne mladine »Mlada Bosna«. Bilo jih je 64, med njimi večinoma intelektualci. Koncem tega meseca so bodo zbrali v Beogradu. V pripravljah odboru so urednik Štampe Viktor Rupčić, novinar Banjac, prof. Čubrilović, poslanec Pantić itd. Vsi so bili obsojeni na večletno robijo. Danes delajo večinoma na kulturnem področju kot profesorji, učitelji, novinarji, književniki, zdravniki itd.

× Obraz ji je skalil. Marko Djurić iz Sumanovca je svojo ženo Kajo v gozdu privezal na drevo in ji odsekal obe ušesi nos in odstrigel lase, nato pa pobegnil. Ženo so morali odpeljati v bolnišnico. Djurić se je maščeval na ta način, ker mu žena ni hotela prepisati svojega posestva na njegovo ime.

× Zasul v globokem vodnjaku. V Koriji pri Virovitici je kopal vodnjakar Mato Pavić v 8 metrov globokem vodnjaku, ko se je nad njim nenadoma odkrušil plaz zemlje in opeke ter ga zasul. Izkopali so ga iz vodnjaka po deseturnem napornem reševanju še živega.

× Nabrali so 50.000 Din. Zagrebški listi poročajo, da so v zagrebških cerkvah nabrali v nedeljo za 8 župnih cerkev okoli 50.000 Din v »cedrali«, kjer je ob žari molil nadškof koadjutor dr. Stepinac, ko nabrali največ, namreč 25.000 Din. Razen osmih novih župnih cerkva dobi Zagreb tudi veliko novo frančiškansko cerkev.

× Vlomilec v samostan. V frančiškanski samostan v Kostanjevici so vlomili ponoči oboroženi vlomilec, katere so pa še o pravem času poklicani stražniki pregnali z revolverskimi strelji.

× Zrtev pasje stekline. V Slavonskem Brodu je v največjih mukah umrl 14 letni učencec Frane Skverc, katerega je pred štirimi meseci ogrizel stekel pes.

× Nova privlačnost živalskega vrta. Uprava živalskega vrta v Zagrebu je kupila za 23.000 Din v Nemčiji dva mlada kenguruja.

× Napad medvedov. V ključkem okraju so se pojavili medvedi, ki delajo kmetom veliko škodo. Pred dnevi so napadli čredo ovac in kravo v Jaručih. Ogromen medved je kravo raztrgal. Preden je pastir prikljical kmetu na pomoč, jo je medved že odpihal.

× V Dalmaciji in v južnem Velebitu ni vode. Na bansko upravo v Splitu prihajajo deputacije kmetov iz Dalmacije in prosijo za hitro pomoč, ker jim preti velika nevarnost od suše. Ze več mesecev hodijo kmetje do 40 km daleč po vodi.

× Samomor na parniku. Na bližnjem otoku v Šibeniku so našli truplo 25 let starega advokatskega pripravnika Miloša Jakića iz Vel. Kikinde. Mladenec je potoval s parnikom iz Sušaka v Split. Pri Šibeniku si je na parniku pogнал kroglo v glavo in skočil neopazeno v morje.

Ljubljana

DNEVNA PRATIKA

Sreda, 21. avgusta: Katoličani: Ivana; pravoslavni: 8. avgusta Sv. Emilij.

DEŽURNE LEKARNE

Bakarčič. Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Gartus, Moste, Zaloška cesta 18.

* Na Begunjščici ponosrečena Zirckelbachova ima, kakor smo poročali počeno lobanjo in je tako slaba, da je le malo upanja, da bi ostala pri življenju.

* Kulinarčno razstavo priredi v Ljubljani v kazinski dvorani od 5. do 8. septembra Zveza ugostiteljskih nameštencev Jugoslavije pod devizo Valentina Vodnika: Narboljši jedi — sa lazhne ljudi. Poleg naših najznamenitejših kuharskih mojstrov bodo na razstavi sodelovali tudi naši natakariji, hotelska in restavracijska podjetja, javne kuhinje, delikatesne in kolnalne trgovine, tvornice hranil, trgovine s steklenino in priborom cvetličarne, tvornice pohištva, posebno pa omenjamo Drž. osr. zavod za ženski domači obrt z bogatimi vzorci namiznih prtov in veznin, soudeležbo na razstavi pa prijavljajo tudi mesarji, peki, vinogradniki in drugi. Od posameznih oddelkov omenjamo še živilstvo in nauk o prehrani, kuhinjsko gospodarstvo, strokovno šolstvo, kuharske in slašičarske izdelke, narodna jedila, pogrnjene mize, javni buffet z najzvoornejšo postrežbo itd. Prijave sprejema razstavni odbor v Tavčarjevi ulici 6. Razstava ne bo revija prenasitenosti, temveč demonstracija prizadevnosti, truda in znoja onega stanu, ki je stober našega tujkega prometa. Brez dobre kuhinje in prave kulture pogoščevanja pade vsa hiškoprometna propaganda!

* Požar pri Cekinovem gradu je šele danes pogašen, vendar je pa davi ob 8. strel z gradu spet vzmirlil vse mesto. Občinstvo se je takoj potolažilo, ko je izvedelo, da gre samo za signal prostovoljnega gasilcem, naj grejo spet gasiti k Cekinovemu gradu. Večraj so poklicni gasilci gasili Koslerjev hlev do 13, tam so pa ostali prostovoljni gasilci iz mesta skoraj do 23, šišenski pa tudi do 19. Na topovski poziv se je davi odpeljalo 15 ljubljanskih prostovoljnih gasilcev pod vodstvom poveljnika Pristovška spet z motorko tja, ker je spet pričela goriti krma z velikim plamenom. Vse dopoldne so gasilci prematavali mrvo in gasili trame, dokler ni bilo nobene iskre več in so se lahko ob 11. spet vrnilo domov. Pohvaliti moramo vzorno požrtvovalnost prostovoljnih, zlasti pa poklicnih gasilcev pri tem nevarnem požaru, saj sta dva gasilca spet pomnožila število žrtev poklica. — Polcija je svoje konje spravila v banovinsko zrečbarno na Selu, kjer začasno tudi ostanejo. Uprava policije ima kakih 20.000 Din škode na krmi, zlasti pa pri posteljnikih. Pri požaru se je prav posebno izkazala tudi policija, ki je rešila skoraj vso opravo, največja sreča pri tem požaru je pa pač ta, da ni bilo vetra in se zato ni razširil požar a bližnji velesojem.

* Tržne cene. Na ljubljanskem sadnem in zelenjadnem trgu so bile tele cene. Cvetlični in ajdovi med 18 Din za kg, krompir 1'25, čebula 1'50, strožji fižol 2, navadni fižol 3, kisló zelje 4,

karfijska 3—3'50, paradizniki 3, ledenka (solata) v glavcih 1—1'50, česen 10, paradizniki 3 do 4, fige 8, rdeča pesa 3, jajca (2 kom.) 1'75, korenje (kom.) —'25, koleraba (kom.) —'25, kumarice (100 kom.) 5—6. Sadje: novosadsko grozdje 7 Din za kg, slive (bosanske) 4—5, hruške 4, jabolka (lepa) 2—4, paprika (5 do 6 kom.) za 1 Din; malencane 5, buče-melone 5, pafaroni 10, brusnice 6 Din za liter, fige 8 Din za kg. Čajno maslo kg 32 Din, mlečen sir 6'—.

* Iz kriminalne torbe. Polcija je na ulici prijela 34letnega Ivana Kosirnika, pri katerem je našla vitribe in 500 Din gotovine. Kosirnik je komaj prišel iz daljšega zapora, vendar pa ni nikjer vprašal za kakšno delo, ampak se rajši spravil na tatvine in vlome. Potikal se je po deželi in je večkrat prešel najbrže preko meje. Polcija je proti njemu uvedla strogo preiskavo. — Iz neke gostilne sta jo mahnila 16. avgusta po Hrvaškem trgu precej židane volje domov mehanika Anton P. in Ivan G., med poljo pa sta se sprla in stepla, tako da sta bila oba krvava. Polcija jima bo ohladila prevročo kri. — Zadnji čas se sliši mnogo tudi o tihotapstvu saharina in kokaina. Saharin so pol. organi dobili v manjših množinah na trgu in ga zaplenili. Precej pa je saharin razširjen po deželi, ker je sladkor predrag. Še dalje pa strašijo ljudi prodajalci »kokaina«, čeprav je bilo lani precej članov te tihotapske družbe pred sodiščem obsojenih. Prodajali so za saharin sodo bikarbo-no in koruzni zdrob ter zaslužili na ta način lep denar, oškodovane stranke se pa zaradi sramote niso upale stvari naznaniti. Polcijski organi so ponovno spravili te dni več članov take tihotapske družbe za zapahe.

* Dve žrtvi noža. Na nedeljski gasilski veselici v Kovorju pri Tržiču so se fantje stepili. Napadli so celo orožnike in pri tem jo je Franec Erlah iz Kovorja skupil z bajonetom. Prepeljati so ga morali v ljubljansko bolnico, kjer je v torkel jutraj umrl. Prav tako so v nedeljo imeli gasilci tudi na Golem nad Igom veselico. Tudi tu je prišlo do pretepa in so fantje zaklali kajzarja Edvarda Jakliča, da so ga morali danes prepeljati v deželno bolnico.

* S špiritom je podkurila Ker so bila drva na dežju, je davi delavka Miklošič Marija, ki je prej služila v tovarni Saturnus, na svojem domu na Brdu nad Vičem, polila mokra drva s špiritom, da bi zakurila za kosilo. Špirit se je vnel in steklenica je v njeni roki eksplodirala, da je bila neprevidna kuharica v hipu vsa v plamenu. Na njeno kričanje so prihitali ljudje in ji pogasili obleko, vendar je pa po vsem telesu, po rokah in nogah tako opečena, da so morali poklicati reševalni avtomobil, ki jo je prepeljal v splošno bolnico. Opekline so sicer zelo težke, vendar bo pa ponesrečenko mogoče ohraniti pri življenju. Vsak čas bitamo, kako se je kuharicam vnel špirit ali petrolej, pa vendar ne postanejo previdnejše.

Kaj je vse novega v Mariboru

Kaj je še potrebno, da se uredi?

Mariborski občini se mora priznati, da posebno v zadnjih letih žrtvuje mnogo za zunanje lice mesta. Nekateri mestni deli so bili temeljito polepšani in zaokroženi v prikupno arhitektonsko celoto. Nekatero glavne ceste in ulice so bile dokončno tlakovane ali asfaltirane. Najnovejše je bila urejena promenada na Aleksandrovi cesti, sedaj pa pride na vrsto Kralja Petra trg. Kljub vsej delavnosti pa imamo v Mariboru še vrsto cest, ulic in trgov, ki so potrebne nujne ureditve. To so naše najprometnejše ulice in trgi in bi med prvimi omnili izredno prometno Frankopanovo ulico, Ruško cesto, Glavni trg, Koroško cesto, Tattenbachovo ulico in končno še državni most.

Prometna črta: Aleksandrova cesta, Kopaljska ulica, Tattenbachova ulica (oz. Vetrinjska ulica), Glavni trg, državni most, Kralja Petra trg, Frankopanova ulica in proti Studencem Ruška cesta, je trenutno za Maribor glavna in se ji mora glede primerne ureditve dati prednost pred vsemi drugimi. Tattenbachovo, Frankopanovo ulico in Ruško cesto je treba tlakovati, ker edino tako bodo te ulice dograjene dokončno. Večno kranje in popravljanje pa v nekaj letih stane mnogo več, kot enkratno in temeljito tlakovanje. Državni most ki je bil pred kratkim popravljn v srednjem delu,

je nujno potreben ureditve Glavni trg. Pred vsem glede regulacije prometa na starem, spodnjem delu. Kot najnovejšo je pa ureditev mesta, kjer pristajajo avtobusi. Ob deževnih dneh se v vrtdinah nabira voda, ki pljuska ob vozilih na pasante in one, ki čakajo. V zelo slabem stanju je tudi asfaltiran hodnik, ki vodi k električni uri.

V teh težkih časih, ko se za taka dela dobi težko denar, naj se pred vsem upoštevajo pri ureditvi ulice in trgi, ki so praktičnega značaja. (B.)

△ Našim naročnikom! Mariborske naročnike ki prejemale »Glas naroda« po raznašalcu, prosimo, naj nam oprostite, če nekaj dni prejemale list nekoliko pozneje. Spričo porasta naročnikov smo morali zaposliti nove raznašalce. V nekaj dneh bo raznašanje urejeno v obojestransko zadovoljstvo. Naročnike, ki lista ne prejemale, kot bi želeli, pa prosimo, naj nam sporoče svoje pritožbe in želje v upravo, ki je na Aleksandrovi cesti 16.

△ Lovske zadeve. Mariborsko tržno nadzorstvo že posluje tudi v lovski zadevah. Pred kratkim je zaplenilo 4 srnjake, danes pa zopet enega, ker lovec niso imeli lovskih izkaznic, ki jih predvideva lovski zakon in k njemu izdani pravilnik. Zaplenjena divjačina je bila prodana na javni dražbi.

△ Mesarji protestirajo. Pred kratkim je izdalo mestno načelstvo glede na razpis banske uprave prepoved uporabe moke in barvil pri izdelovanju klobas. Kakor čujemo, se bodo mesarji proti tej odredbi, ki je po njih mnenju formalno zgrešena, pritožili.

△ Ugotovljena identiteta. Kakor smo poročali je 6. junija tega leta Drava pri Käfferjevem kopaljšču naplavila že skoraj popolnoma razpadlo žensko truplo, ki je imelo na vratu zlato verižico s štiriperesno deteljo kot obsegom. Mariborska policija je sliko te verižice poslala z okrožnico v sosedne države. Danes pa je prejela od Sv. Tomaža v Avstriji na Koroškem pismo neke Marije Jarić, ki pravi, da je verižica last njene hčerke, izginule 19. maja preteklega leta.

△ Razburljiv dogodek na državnem mostu. Sinoči okrog 9. ure je hotel 24 letni pomožni delavec Josip Borovnik iz Smetanove ulice v

je nujno potreben ureditve se na obeh koncih. Sedanja tlak je že zdavnaj odslužil in je poln vrtdin. Potrebno je pretlakovanje in prav sedaj, ko se urejuje Kralja Petra trg, naj bi se obenem uredili tudi obe dovozni cestiši na most. Sploh bi bil državni most potreben še nekaterih popravil. Ze nekaj let so se vodili v evidenci načrti za boljše razsvetljavo mostu. Sedanja razsvetljava gotovo ne odgovarja in spominja bolj na čase plinskih svetilk. Občina, ki dobiva od falske elektrarne tok po bagatelni ceni in ki ima svoja električna podjetja, naj bi takoj rešila to vprašanje. Ustrezno bo praktični potrebi in obenem tudi estetskemu okusu, ki pri nas ni zadnje, kot smo pokazali že marsikje.

Prav tako je potreben ureditve Glavni trg. Pred vsem glede regulacije prometa na starem, spodnjem delu. Kot najnovejšo je pa ureditev mesta, kjer pristajajo avtobusi. Ob deževnih dneh se v vrtdinah nabira voda, ki pljuska ob vozilih na pasante in one, ki čakajo. V zelo slabem stanju je tudi asfaltiran hodnik, ki vodi k električni uri.

V teh težkih časih, ko se za taka dela dobi težko denar, naj se pred vsem upoštevajo pri ureditvi ulice in trgi, ki so praktičnega značaja. (B.)

zamomorilnem namenu skočili z državnega mosta v dravske valove. Ze se je povzpel preko ograje, ko so ga v zadnjem trenotku očividci potegnili preko ograje in ga tako rešili smrti. Spoznali so, da je bil Borovnik vinjen.

△ Kino Union: Samo nekaj dni prekrasna opereta »Ples v Savoyu« s svetovno pevko Gitto Alpar, dalje Hans Jaray in Rose Barsony. Glasba Paul Abraham.

△ Grajski kino: Od srede dalje krassen veseli film »Ljubavne pustolovščine Benvenuta Celinijac«. Romantičen film o največjem ljubavniku preteklega stoletja.

Celje

■ Silen razmah in vsevednost JNS v Celju in okolici. Nedeljsko »Jutro« je prineslo nekaj samo jutrovcem dane modrosti in vseznalosti glede priključitve okoliške občine k mestni, ali pa mestne k okoliški, kakor se pač vzame. Kriv je namreč zopet mestni načelnik, ker ni sklical seje, da bi bil določil generalni štab JNS, kako naj bo v bodoče. Koliko neresnice je v tistem odstavku, ni treba posebej povdarjati. To blamažo bi si bili gospodje mogli prihraniti. Članarju svetujemo, naj se obrne po informacije glede priključitve oziroma komasacije obeh občin h klubu občinskih odbornikov JNS in naj pazljivo prečita vse članke v njihovem glasilu »Nova Dobca«. Videl bo, da ima neresnica zelo kratke noge!

■ Občinska uprava občine Celje okolica je imela v ponedeljek zvečer sejo, na kateri je razpravljala glede zakonskega predloga o zaščiti kmeta. Sprejet je bil predlog, naj se merodaj-

na oblastva opozore tudi na istolako potrebno zaščito delavcev in nameštencev in malega obrtnika. Vsekakor je ta predlog vsega uvaževanja vreden in je tudi nujno potreben. Sklenjeno je bilo, razpisati dela za popravo zida na okoliškem pokopališču, ki ga je zadnji vihar porušil in za napravo jaška pri gostilni Natek na Bregu.

■ Podružnica Narodne strokovne zveze za Celje in okolico se je vselila v svoje prostore v Delavski zbornici v Razlagovi ulici. Skoro leto dni se je morala boriti za te prostore. Mladi podružnici želimo čim večjega razmaha v njenem nesebičnem delu za boljšo bodočnost delovnega ljudstva.

■ Obrtna razstava, ki je bila zaključena v nedeljo zvečer, je v vsakem oziru izborna uspeła. Vsak razstavitelj, tudi tisti, ki je najmanj iztržil, je vsaj za svoje troške krit. Ze to dejstvo samo je treba v današnji krizi primerno oceniti. Razstavo je obiskalo nad 25.000 ljudi. Celjski podružnici Društva jugoslovenskih obrtnikov, oziroma razstavnemu odboru pod vodstvom g. Stojana Holobarja moramo čestitati za pogum, ki so ga imeli in uspeh, ki je dosežen.

■ Bosanec na razstavi. Na obrtno razstavo se je priklatil neki Emil Ičić iz Prijedorja v Bosni, ter se je izdajal za sina prvega tukajšnjega čevapečarja in premožnega človeka. Pravil je, da prodaja preproge in je delal po gostilnah dolgove, mimogrede pa je tudi kaj ukradel. Sedaj ga imajo pri sodišču.

■ Podjeten mož je 29 let stari Leopold Leban iz Lokavca pri Cepvanu. Celjska policija je izvedela, da misli neke vlomiti, ter ga je prijela. Pri njem so našli več pil, vitribov in diet, ki jih je imel zavezane v spodnjih hlačah okoli gležnjev. Mož se je izdajal pod drugimi imeni, nazadnje pa je priznal, kdo je pravzaprav in odkod. Povedal je tudi, da je ukradl pri Lipovsku na Lopati obloko, ki jo je prodal pri Zidanem mostu za nekaj kovačev, ker ni vedel, da je bilo v njej osemsto dinarjev. Lebana so zandarji odgnali h Skobernetu v Ljuboje, ker je najbrže tudi tam kradel. Potem pa pride pred sodišče.

■ Izredni občni zbor jugoslov. gozdovniške lige Celje bo v četrtek 22. t. m. ob osmih zvečer v Delavski zbornici.

■ Surovinska zadruga čevljarjev bo imela v nedeljo, dne 25. t. m. ob osmih dopoldne v gostilni Janžek za Kresijo svoj članski sestanek.

■ Ure pri sodiščih. Pri celjskih sodiščih so zopet uvedene deljene uradne ure. Vsak dan se uraduje od 8. do 12. in od 15. do 18., ob sobotah pa od 7.30 do 13.30.

Ptuj

Tekma Strelske družine. Na nedeljski strelski tekmi, katero je vodil podpredsednik gospod dr. Salamun je dobil prvo nagrado g. Kokolj Ciril, drugo g. Herceg I., tretjo g. Mazlu Alfonz. Razdelili pa so še več drugih nagrad.

Vlom. V noči med nedeljo in ponedeljkom so vlomili v delavnico stavbenika g. Dengga, iz katere so vlomilec odnesli mizarskega in zidarskega orodja v skupni vrednosti okoli 800 dinarjev.

Sport. V nedeljo je pri nogometni tekmi med tukajšnjim SK Dravo in SK Čakovcem zmagal Čakovec z 3:0.

Nesrečen padee. Krepek Jože, 46letni dninar iz Krčevine pri Vurberku, se je v soboto ponoči v temi spotaknil doma v veži in se pri padcu hudo poškodoval.

Trata

Strela. V soboto 10. t. m. je tresčilo v hlev posestnika Aleša Hladnika v Zirovskem vrhu. Ker je bilo od dolge suše vse presušeno, je hipoma zajel ogenj vse poslopje in je zgorelo vse za mletev pripravljeno žito in vsa krma ter dve kravi, katerih niso mogli spoditi iz hleva. Sosedje so požrtvovalno gasili bližnja gospodarska poslopja, da niso še ta postala plen ognja.

Neznani utopljenec. V četrtek 15. t. m. so v vasi Hotavljice opazili v Sori človeško truplo. Opozorili so orožnike in g. župan Jelovčan je dobil ljudi, ki so močno razpadajoče truplo potegnili ob množici gledalcev iz vode, dejali v krsto ter vtopljenca prepeljali v mrtvašnico v Trato. — Poklicani banov. zdravnik je ugotovil, da je utopljenec ležal v vodi že 5—7 dni. Identitete utopljenca ni bilo mogoče ugotoviti. Obleden je bil v hlače, srajco št. 37, telovnik in v čevlje na zadrgo. Obleka je bila v dobrem stanju, žepi pa so bili prazni. Star je bil okrog 28—32 let. Pokopali so ga cerkveno na župnem pokopališču na Tratu.

»Glas naroda« je pri nas precej razširjen, še bolj pa bo sedaj, ko je znizana cena mesečno na 12 Din. Vsak lahko zdaj naroči »Glas naroda«, ki je res glas ljudstva in objektivno v vsem. V Poljanah ga bodo celo tisti, ki so ga ob ogledu vrnil, ponovno naročili, ker so se uverili, da bo list nadaljeval borbo za uresničitev svojih težej.

Radio

Sreda, 21. avgusta.

Ljubljana: 12.00 Operetni venčki na ploščah — 12.45 Poročila, vreme — 13.00 Čas, obvestila — 13.15 Ruske kazaške na ploščah — 14.00 Vreme, spored, borza — 18.00 Magistrov trio — 18.40 Pogovor s poslušalci — 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nacionalna ura — 20.00 Naše plošče — 20.15 Prensosimfoničnega koncerta iz Dobrne — 21.30 Domače pesmi — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored — 22.10 Radijski jazz.

Zagreb: 20.30 Reproducirana glasba. Beograd: 20.00 Razne pesmi — 20.30 Reproducirana glasba.

Izogibajmo se v govoru in pisavi tujih izrazov!

Gospodarstvo

Letošnja sadna letina Obeta 150 milijonov Din

Letošnja sadna letina je spomladi obetala biti zaradi slane prav slaba, vendar so se pa jabolka in tudi drugo sadje v višjih legah opomogla, da bo letina srednja, vendar bomo pa imeli zato precej zimskih jabolok prvovrstne kvalitete. Po podatkih sreskih ekonomov, ki jih zbira kmetijski oddelek banske uprave, bomo letos imeli vseh jabolok precej nad 7000 vagonov. Od teh je primernih za izvoz le kakih 30%, v nekaterih najboljših okrajih pa tudi nad 60%, da lahko računamo na izvoz 3000 vagonov prvovrstnih jabolok.

Rano izvozno sadje, torej jabolka, se sedaj plačujejo franko najbližja postaja po 1'90 do 2 Din za kg. Cene bodo sedaj verjetno popustile, ker inozemstvo pričakuje večji dovoz sliv in grozdja iz južnih krajev. Ko ne bo več svežih sliv in grozdja, se bodo cene spet dvignile, seveda posebno za zimsko sadje, in se ne bodo več mnogo izpreminjale. Računati torej moramo, da bomo naša zimska jabolka prodali v inozemstvo po najmanj 2 Din za kg in bomo zanje dobili 60 milijonov dinarjev iz inozemstva. Kar bomo porabili sadja doma, pred vsem za mošt ter za žganje, a tudi za sušenje in seveda za domači trg, bo kmetu neslo kakih 50 milijonov dinarjev. Vsota nad 100 milijonov dinarjev samo za jabolka je že sama na sebi lepa, gotovo bo pa kmet izkupil tudi za hruške, češplje in slive, marelice in breskve ter za orehe, ki bodo letos prav dragi, vsaj še toliko, da nam bo letos sadjarstvo v celem vrglo dosti nad 150 milijonov dinarjev. Če pogledamo to vsoto, moramo za začudenjem zmagati z glavo, da banovinski sklad za pospeševanje kmetijstva znaša le 3.792.000, a od tega je za sadjarstvo in vrtnarstvo skupaj namenjenih le 180.000 Din! Kakor vidimo, se ta v primeri z vrednostjo sadja malenkostna vsotica prav bajno obrestuje, vendar bi bilo prav, če bi jo končno že višali...

Jabolok bo imel največ srez Maribor levi breg, kjer računajo na 1025 vagonov, s njim ptujski srez 805 vagonov, srez Maribor-desni breg 506 vagonov, celjski srez 404 vagone, ljubomerski 230 vagonov, srez

Murska Sobota 155 vagonov najlepšega sadja, da bo samo v tem srezu 100 vagonov za izvoz primernega sadja, nadalje Kočevje 129 vagonov in mnogo manj drugi okraj, najmanj pa Radovljica s 13 vagoni, Črnomelj s pičlimi 10 vagoni in Metlika s samo 5 vagoni jabolok. Nekako na sredi je srez Kranj z izpostavo Škofjo Loko, kjer računajo na 54 vagonov jabolok, vendar bo pa za izvoz le kakih 20 vagonov zimskih jabolok, ostalo je pa moštno sadje.

Za izvoz primernih jabolok bo imel srez Maribor-levi breg 475 vagonov, Ptuj pa celo 500 vagonov, nadalje Maribor-desni breg 303 vagone, Ljutomer 118 vagonov, Laško 60 vagonov, a Kočevje le 20, ostali srezi pa le prav malo ali nič, ker se za sadjarstvo in zatiranje škodljivcev premalo brigajo.

Hrušk z mošnicami vred bo vsa banovina imela okrog 300 vagonov. V srezu Maribor-levi breg računajo na 71 vagonov, v kočevskem srezu na 58, v srezu Murska Sobota na 50, v ptujskem srezu na 20, v kranjskem srezu na 18 in v celjskem srezu na 10 vagonov. Številke so torej tudi za hruške precej ugodne, vendar pa sreza Novo mesto in Metlika nimata nič hrušk, ker sta jih pobrala slana in suša.

Tudi češplj in sliv bo nekaj, saj računamo na pridelek 260 vagonov, vendar jih pa ne bo nič za izvoz. Tudi breskev in marelic smo že in jih bomo še pridelali kakih 10 vagonov v vsej banovini, a jih še sami uvažamo. Tudi z orehi je zaradi pozebe zelo slaba, vendar se jih je pa nekaj ohranilo po višjih planinskih legah, da jih bomo imeli kakih 25 vagonov. V celjskem srezu računamo na 5 vagonov orehov, v kranjskem na 4 in pol, v kamniškem na 2 in v radovljiškem srezu na 1 vagon, druge jih je pa še manj. Orehi bodo dragi in jih bodo kmetje lahko prodajali po 6 do 7 Din za kg. Tudi debeloplodnega kostanja bomo imeli 35 vagonov in ga nam bo dal samo ptujski srez 20 vagonov. Kakor znano, smo precepili mnogo zlahatnega kostanja, da bomo imeli vedno več debeloplodnega kostanja in nam ga kmalu ne bo več treba uvažati.

Ljubljanska Kreditna banka v Ljubljani

Ministrski svet je glasom rešenja Ministrstva trgovine in industrije od 15. avgusta 1935 odobrila Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani na njeno prošnjo temeljno od nje predložene, od pregledovalne komisije Ministrstva za trgovino in industrijo, sestojee iz vodilnih uradnikov Narodne banke, Državne hipotekarne banke in Poštne hranilnice, pregledane in proučene razčiščene bilance odlog plačil za daljino dobo 6 let. Obrestna mera za stare vloge je določena počenši z 2. marca 1934 z 2%. V razčiščeni bilanci odpisuje banka vse količkej dvomilijne terjatve ter v kritje teh terjatev znižuje svojo delniško glavnico za Din 30 milijonov. Na Din 20 milijonov znižana delniška glavnica se lahko zviša v smislu rešenja ministrskega sveta ponovno na Din 30 milijonov, eventualno pa tudi na Din 40 milijonov, z izdajo 4% prioritetenih delnic, ki bodo uživale glede dividende in izplačila glavnice prednost pred stariimi delnicami. Vpis nominala Din 10 milijonov prioritetenih glavnice je bil že do sedaj zagotovljen od starih velikih vlagateljev zavoda, ki so se z ozirom na boljše obrestno mero teh delnic prostovoljno odločili, pretvoriti večji del svojih naložb v prioriteten delnice. Ni pa govora o tem, ker za to tudi ni potrebe, da bi se vlagateljem proti nji-

lovi volji njihove vloge pretvarjale v prioriteten delnice ali v posebni rezervni sklad. Z odobrenjem odloga plačil veljajo za Ljubljansko kreditno banko določila uredbe o zaščiti denarnih zavodov z dne 24. novembra 1934, po kateri bo banka v bodoče poslovala ter poleg obresti vseh starih vlog pričela tudi z izplačilom starih — v prvi vrsti manjših — vlog, o čemer bo sklepal v bližnjem času upravni svet. Zadevni sklepi se predložijo ministrstvu v odobrenje.

Od starega poslovanja po določenih uredbe popolnoma odvojeno novo poslovanje banke se razvija zelo ugodno. Nove naložbe pri zavodu dosega že skoro vsoto Din 50 milijonov, kar je gotovo nad vse razveseljiv pojav, ki dokazuje, da se povrača zaupanje v naš najstarejši slovenski bančni zavod, ki 24. t. m. praznuje 35 letnico svojega obstoja. Del teh novih sredstev ima banka stalno rapoložljiv, deloma pa so plasirana v skladu s strogimi določili omenjene uredbe v izključno kratkoročne posle ter služijo nova gotovina in iz novih sredstev plasirani denar po določenih čl. 17 uredbe prvenstveno za zavarovanje novih upnikov, ki uživajo na ta način pri svojih naložbah v zavodu posebno varnost.

Za vse naše vloge in obveze jamči z vsem premoženjem in vsi davčno močjo Dravska banovina

Posredujem denar na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov RUDOLF ZORE, LJUBLJANA Gledališka 12, Telef. 38-10 Za pismen odgovor priložite 3 Din v znakmah

INSERIRAJTE V „GLASU NARODA“!

Komisariji za pregled izvoznega sadja

V svrhu pregleda izvoznega sadja so bili imenovani naslednji komisariji:

- a) za nakladalne postaje ob železniški progi Polzela—Šoštanj: Košan Ivan, posestnik v Družmirju, pošta Šoštanj; b) za nakladalne postaje Pesje—Velenje—Paka: Stoper Vinko, nadučitelj v Velenju; c) za nakladalne postaje ob železniški progi St. Jurij—Grobello in Ponikva: Vardjan Fran, učitelj na kmetijski šoli v St. Juriju ob južni železnici; č) za nakladalne postaje Slovenska Bistrica—Pragersko: Gornjak Vinko, narodni poslanec in ekonom v Slovenski Bistrici; d) za nakladalno postajo Pesnica: Fras Franjo, posestnik in ekonom v Dobronju; e) za nakladalno postajo Pesnica—St. Ilj: Mermolja Stanko, ekonom v St. Ilju v Slovenskih goricah; f) za nakladalne postaje od Moškanjcev do Ormoža: Košič Ivan, sreski kmet, referent v pok. v Podgorcih pri Vel. Nedelji; g) za nakladalne postaje ob železniški progi Limbuš—Fala: Šumenjak Janko, upravnik banovinske trsnice v Pekrah, pošta Limbuš; h) za nakladalne postaje od Sv. Lovrenca—Trbonj: Mravljak Ivan, ekonom in sadjar v Vuhredu; i) za nakladalno postajo Središče: Kolarič Anton, predsednik občine Središče; j) za nakladalne postaje ob železniški progi Bučočevci—Gor. Radgona: Glazer Joško, upravnik banovinske trsnice v Kapeli, pošta Slatina-Radenci; k) za nakladalno postajo Gor. Cmurek: Sumandelj Josip, ekonom v Velki.

V vseh ostalih krajih, ki niso navedeni, kakor tudi v primeru osebnih izprememb zgoraj imenovanih, vrše posle komisarija za pregled in razredbo izvoznega sadja pristojni sreski kmetijski referenti. Ta odredba velja do nadaljnjega in se z njo izpremeni dosedanja odredba v tej stvari.

Za svoje delo sprejemajo člani komisije, komisariji in sreski kmetijski referenti nagrade v znesku Din 80—na dan iz sredstev državnega budžeta. V krajih, za katera ni postavljen komisar, izvrši pregled in razredbo pristojni organ ob izvoznikovih stroških za pot.

Borznaporočila

Devize

Ljubljana, 20. avgusta. Amsterdam 2951'01 do 2965'61, Berlin 1753'48—1767'36, Bruselj 733'82 do 738'88, Curih 1424'22—1431'29, London 215'98 do 218'03, Newyork 4311'81—4348'13, Pariz 288'57—290'01, Praga 180'76—181'86, Trst 356'11 do 359'19.

Curih, 20. avgusta. Beograd 7, Pariz 20'2650, London 15'2150, Newyork 305'375, Bruselj 51'6250, Milan 25'1250, Madrid 42—, Amsterdam 207'20, Berlin 123'30, Dunaj 57'75, Stockholm 78'45, Oslo 76'45, Kopenhagen 67'9250, Praga 12'70, Varšava 57'85, Atene 2'90, Carigrad 2'47, Bukarešta 2'50, Helsingfors 6'70, Buenos-Aires 0'82.

Vrednostni papirji

Zagreb, 20. avgusta. 7% inv. pos. 82—82'50 do 81'50—83, Vojna škoda 372—372'50—373, avg. 370—372—370, sept., okt., nov. in dec. 370

do 372, 4% agr. obv. 46'50 r, 7% Bler, 71'50 do 72'50—70'50, 8% Bler, 80'50—81'50, 7% posojilo hip. banke 75—80, 6% begluške obv. 64—65, Agr. priv. banka 233, Dunaj-Zagreb 842'50 do 852'50—847'50, Dunaj-Beograd 845'50—835'50, Grčija-Zagreb 33'15—33'85—33'50, Grčija-Beograd 33'50, Priv. klir. Lond. Zagreb 232'70 do 234'30—233'50, Priv. klir. Lond. Beograd 235'05 do 233'45, Priv. klir. Madr. Zagreb 550 r, Priv. klir. Madr. Beograd 570 pou., Trboveljska 95 do 100, Izis 40 r, Sečer. Osijek 120 r.

Novi Sad, 20. avgusta. Pšenica: neizpremenjena. Oves: Bački, sremski in slavonski novi 104—106, Rž: neizpremenjeno. Ječmen: Bački in sremski novi 64 kg 115—120, Koruza: neizpremenjena, Moka: št. 8 97'50—102'50, Fižol: neizpremenjen. Otrobi: Bački, sremski in banaški jula vreče 87'50—90, jula vreče ladja 90 do 92'50. — Tendenca mirna. Promet srednji.

Blagovno tržišče

Gres: Bački novi 99—101, Sremski in slavonski 100—102, Ječmen: Bački in sremski novi 63—64 kg 110—115, Bački in sremski proljetni 67—68 kg 130—135, Baranjski proljetni 67 do 68 kg 135—140, Koruza: Bačka in sremska 90 do 82, Grobi: Bački 86—88, Fižol: Bački 240 do 260. Vse ostalo neizpremenjeno. — Tendenca mirna. Promet 36 vagonov.

Italijanske blagovne borze zaprte. Na podlagi sklepa vlade so zaprli blagovne borze v Milanu, Bologni, Firenzi, Reki, Genovi, Neaplju Padovi, Vidmu, Trstu in Benetkah.

Francoska zunanja trgovina. V juliju je uvozila Francija blaga za 1 milijardo in 742 milijonov frankov, izvozila pa za 1 milijardo 548 milijonov frankov.

= Sport =

Angleški lahki atleti v Zagrebu

Danes zvečer nastopi na igrišču Concordie angleška studentska lahkootletška reprezentanca, ki je sodelovala na studentski olimpiadi v Budimpešti, proti lahkootletski reprezentanci jugoslavije.

Naša atletska ekipa je sestavljena takole: 100 metrov: Bauer, Kovačič (Primorje) rez. Mazzi, 200 metrov: isti. Če bo mogel nastopiti Kovačič, ki se je poškoval v nedeljo v Ljubljani, še ni znano. 400 metrov: Banšček, Jamniček, rez. Hoffer (Maribor). 800 metrov: Nikhazi in Hoffer. 1500 m: Goršek in Czurda (oba Primorje), rez. Deči, 110 m zapreke: Ivanović in Buratović. Skok v daljino: Bunatović in Jug (Hašk) 4x100: štafeta Haška.

Veliko zanimanje vlada za nastop Lovelocka, svetovnega rekorderja v teku na 1 miljo. V Budimpešti je brez posebnega truda pretekel 1500 m v 4 minutah.

Sportni drobci

V Moskvo so povabili F. C. Szeged, vendar pa ni dosti upanja, da bi dobili madjarski nogometaši dovoljenje za potovanje.

Max Baer bo boksal z Joe Louisom v septembru. Če bo zmagal, kar pa je zelo dvomljivo, bo izzval svojega premagaleca Jim Braddocka.

Zahvala

Za premnože dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše ljubljene hčerke in sestrice, gospodične

Jvice Arhar

učiteljske abiturijentke

se najiskrenejše zahvaljujemo. Posebna hvala preč. duhovščini, preč. g. dr. Jeretu, g. dr. Justinu za njegovo požrtvovalno skrb, preč. g. prof. Šimencu, gđc. govornici in sošolkam, mladinskemu pevskemu zboru pod vodstvom g. Jovana, vsem darovalcem prekrasnih vencov in cvetja in vsem, ki so jo spremlili na zadnji poti.

St. Vid nad Ljubljano, dne 17. avgusta 1935.

Družina Arhar

AVTO - MOTO - RADIO „AKUMULATOR“

Vam strokovno in poceni popravi, obnovi ter dobavlja nove vseh vrst
Specijalna akumulatorska delavnica
Ljubljana, Celovška c. 14 (Dvorišče levo — Nasproti velesejma)

HLIŠEJE

IZDELUJE SEAVRŠT SOLIDNO
HLIŠARNA ST. DEU
LJUBLJANA - DALMATINOVA UL. 13

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakmah. — Mali oglasi se plačljivi takoj pri naročilu.

POTNIK išče stalno mesto za Dravsko banovino pri kakem večjem podjetju s kolonijalno robo ali žitaricami. Tudi pri kakem dobrem mlinu. Cenj. ponudbe pod »Dober poink« na oglasni oddelek lista.

UREDITEV ali upeljavo knjigovodstva, revizijo knjig, bilance itd. prevzamem za zmeren honorar. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek lista pod »Tajnost zajamčenac«.

KANARCEK se je izgubil v okraju Rožne doline. Najditelj se naproša, da ga vrne proti primerni nagradi. Naslov v upravi.

KDOR VARČUJE SIVIH LAS SE OBVARUJE

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE
LJUBLJANA
MARIBOR
CELJE

Severni jelen -- izvrsten tekač in plavač

Naši jeleni so njih sorodniki iz tistih časov, ko so po naših krajih potovale milijonske črede severnih jelenov

Severni jelen živi v polarnih pokrajinah in je razširjen tako po severnih planjavah Evrope in Azije kakor po ravninah Aljaske in Kanade v Severni Ameriki. Med njimi je 14 različnih vrst.

Ze v pradavnini so si ga severni primitivni narodi udomačili in ga danes goje kakor pri nas kmetje konje in govedo. V naslednjem je opisano njegovo divje življenje.

Ker živi v mrzlih pokrajinah, je poraščen z zelo gosto dlako, še bolj pa ga ščiti proti mrazu debela plast masti pod kožo, ki doseže v poletni dobi, ko se pase po sočnih pašah, do 7 cm debeline. Če mraz prav močno pritiska, tedaj si vsa čreda poišče kako mirno zatišje in vsi drže glave ob tem tesno skupaj, da grejejo drug drugega s toplim izdihanim zrakom. Nad glavami pa se iz izdihane tople sopare tvori sloj megle, ki jih ščiti tudi pred mrazom in tudi pred sovražnikom. Njih največja sovražnika sta polarni volk in človek.

Pozimi pokrije polarne pokrajine debel sloj snega, ki skriva sev. Jelenu vso rastlinsko hrano. Zato se morajo črede izseliti bolj proti jugu, kjer ni snega ali pa kjer je še tako tenek, da lahko jeleni s kopanjem s prednjimi nogami iščejo zelišča. Njih najljubša hrana so debeli listi mahovja, ki raste v obilni meri po močvirnatih tundrah severne Sibirije. Pozimi so tundre zamrznjene in pokrite s snegom, jeleni se izselijo proti jugu, poleti pa sneg izgine in tundre se ogrejejo, jeleni potujejo proti severu. Za ta svoja potovanja, ki zaažajo v najbolj skrajnih primerih do 1500 km, so severni jeleni tudi primerno ustvarjeni. Hoja po snegu in močvirju zahteva široko nogo, da se preveč ne

vdira. Naš jelen ali srna ne prideti v novem globokem snegu dalje od 50 m. Severni jelen ima zelo široke in močno raztegljive parklje, poleg tega pa pri hoji zelo upogiba zadnjo srednjo nogo, tako da se z zadnjimi prsti, ki pri naših parkljarjih ne pridejo v poštev, tudi dotika tal. Na ta način pride v močvirju in globokem snegu zelo hitro naprej. Ker pozimi zmrznejo tudi morja, more potovati zelo daleč, kar bi poleti ne mogel. Često potujejo iz Severne Kanade preko zaliva Baffin na Grönlandijo in z Novaje Zemlje na Spitzberge. Z Grönlanda na bližnji Island pa ne morejo priti, ker zaradi toplega Golskega toka tod morje nikoli ne zmrzne.

Severni jelen pa ni samo dober tekač, temveč tudi izvrsten plavač. Z lahkoto preplava na svojih potovanjih široke reke in morske zalive, ki se globoko zajedajo v kopno. Zelo dobro tudi voha. Ze na veliko daljavo zvoha svoje sovražnike in ravnatoko tudi hrano pod snegom, če ni preveč globok. Če pa zapade globok sneg ali pa če pokrije snežno površino trda ledena skorja (če na pr. na sneg dežuje), tedaj ne preostane drugega kot potovati v druge boljše pokrajine.

Kakor že omenjeno je glavna hrana severnega jelena mah in neka alga, ki se po njem tudi imenuje. Če pa pozimi primanjkuje rastlinske hrane, požre v sili tudi kako poljsko miš. Ker je mahovje in alg več v notranjosti kot ob morju, potujejo jeleni pozimi v notranjost, poleti pa k morju. Če je obala členovita z mnogimi polotoki in otoki, kakor na severu Skandinavije, tedaj jeleni potujejo od otoka do otoka preplavajoč čisto široke površine morja. V hribovitih pokrajinah, kakor na Aljaski, se poleti jeleni izsele v višje višine, do 1700 m, pred zimo pa se zopet vrnejo v doline. Jeleni so najbolj rejeni jeseni, ko je končala letna paša. Pozimi pa so suhi in mršavi, do prihodnje pomladi.

Poleg hrane žene severne jelene na potovanje tudi potreba po soli. Ko pridejo spomladi do solnega morja, ga pijejo v dolgih požirkih. Opazovali so, da jeleni se niso zredili kljub dobri paši. Šele ko so prišli do vode, predvsem morske, jim je hrana teknila. Nadaljnji povod za potovanje, predvsem spomladi, so muhe in obadi, ki se zrode v močvirnatih gozdovih tundre. Jeleni si tedaj poiščejo vetrovne in odprte poljane bodisi v planinah ali pa ob morju. Jeseni pa se zopet vrnejo v sedaj mirne gozdove.

Velikega pomena za potovanje je tudi čas rejenja in dojenja mladičev. Breje jelenice, od aprila do junija, se ločijo od samcev in si poiščejo mirne prostore, kjer v miru skotijo in vzgoje svoje potomce. Ker mladiči ne morejo še potovati, mora biti prostor bogat na paši in rašči ter tako pred močnimi vetrovi kakor pred drugimi nadlogami. Jeseni se črede samcev in samic zopet združijo in preživijo zimo skupaj. Do tedaj so tudi mladiči že dovolj sposobni za plavanje in potovanje.

Pri sev. jelenih prevladuje nagon po skupnosti. Navadno štejejo črede od 200—400 glav in ko nastopi čas potovanja, tedaj se posamezne črede združijo v tisoče, ki jih vodi samo eden jelen-vodnik, ki pozna že izgajena pota na potovanjih. Kako leto potuje po nekaj milijonov jelenov. Vendar pa je divjih jelenov vedno manj, ker jih domačini polove, večinoma pa vdomačijo in sami redijo. Jelenov je bilo največ v ledeni dobi. Takrat so segali do Pirenejev in Alp. Borni ostanki naših jelenov datirajo še iz tistih časov, ko so po naših krajih potovale še milijonske črede.

Kljub ogromnim čredam tudi severni jelen vedno bolj gineva. Na Grönlandiji so jih n. pr. leta 1839 ubili 37.000, in še jih ubijejo po 1000 na leto. Mnogo jih uničijo tudi polarni volkovi. Na njegovo mesto pa stopa vdomačeni jelen, ki je severnim Eskimom, Laponcem, Samojedom in Čučkom isto kar našemu kmetu kravica.

Abesinski cesar Haile Selassie pregleduje svojo telesno stražo. Pred sklicanjem etiopskega parlamenta si je abesinski cesar ogledal svojo telesno stražo. V sredini slike (v ozadju) je na konju njegov sin vojvoda od Harrare.

Praktična ruska gledališča

Nekaj igralskih grup Državnega akademskega dramskega gledališča je odpotovalo v okolico Lenjingrada, da prirede v domovih kulture, v raznih klubih in počitniških kolonijah gledališke predstave. Družba režiserja I. Zonca je odpotovala v Srednjo Azijo in na Pamir, kjer bo prirejela predstave za obmejno vojaštvo. Neke druge družbe so odšle na gostovanje v belorusko vojno okrožje. Zbor umetnikov Državnega dramskega gledališča, z zaslužnimi umetniki Voronovim, Azančevskim itd. na čelu, pa prireja gostovanja po murmanskim železnici in kaže »Svadbo Krečinskega«.

Romarški samomori

Okoli 50 romarjev je bilo te dni priča, kako so se štirje japonski mladeniči drug za drugim pognali v žrelo ogujenika Mihara. Vsi štirje so drug za drugim šli slavnostno in nemo do rova žrela. Ko so ostali romarji hoteli njihov namen preprečiti, so zagrozili s smrtjo vsakomur, kdor bi se jim približal. Edino vseučilišnika Komato so v poslednjem trenutku potegnili iz rova žrela, ker se je ujel za skalo.

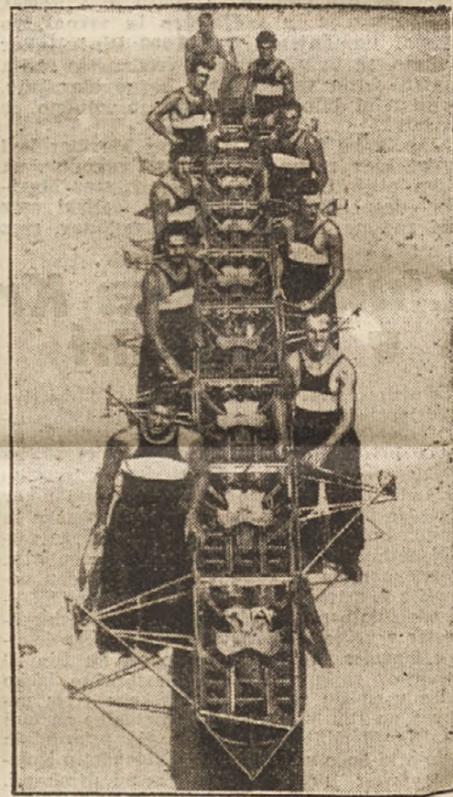
Anekdota

Zelo poznana in ne več mlada igravka je zaprosila prav tako poznane pisatelja, naj bi zanjo napisal primerno igro. Po kratkem obotavljanju je pesnik privolil in napisal zanjo vlogo še mlade matere, katere hčerka pravkar dorašča. Pred skušnjami prečita igravki igro. Ona je navdušena: — Vse to je vendar tako odlično, dragi mojster... Kdo neki bo igral mater?

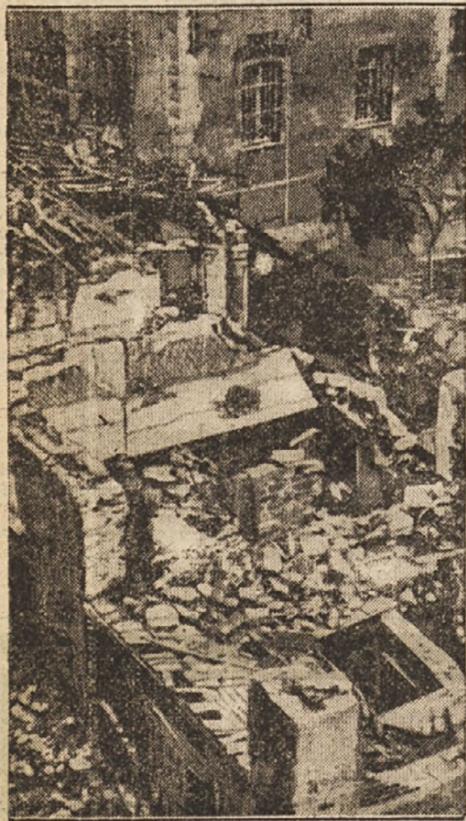
Dobrotnik

Župnik: »No, Sepec, v loteriji ste zadeli glavni dobiček, sedaj lahko storite kaj dobrega za cerkev.«

Sepec: »O da, gospod župnik, sem že plačal cerkovniku in vašemu farovski hlapcu en liter vina.«

Italijanski osmerek za evropsko prvenstvo. V Berlinu se kosajo najboljši veslači sveta za prvenstvo Evrope. Slika nam kaže osmerek s italijanskim moštvom.

Poplava v Gornji Italiji.

Včeraj smo poročali o veliki nesreči, ki je zadela okolico Ovade. Slika nam kaže razsežnosti katastrofe, kjer je mnogo prebivalcev izgubilo življenje, nešteto pa tudi streho.

Emil Vachek:

104

Kri ne kliče po maščevanju...

Čez deset minut se je avto ustavil pred Astenburgovim domom. Časlavský in Letz sta počakala v vozu, detektiv pa je šel počasi in resno v hišo. Kmalu se je vrnil. »Gospoda ni doma,« je rekel. »Govoril sem z njegovim očetom. Ustrašil se me je ter rekel, da mu je sin pred pol ure telefoniral, da se odpelje v Pardubice v neki zadevi pisarne svojega strica. To je doktor Wolff.«

Časlavský je prebledel. To ni bila pot v Pardubice, to je bil beg čez mejo. Ta stari idijot, ki sedi tu zraven njega in je tak, kakor da je pravkar padel z meseca, je preplašil Astenburga tako, da je stari že spravil sina čez mejo. In ker je čutil, da je vse izgubljeno, je bil tako besen, da se ni mogel premagati in je zarohnel na Letza. »Vi strašilo, vi stara baba!« je kričal. »Vi ste ga opozorili. Zdaj pa tecite za njim, če morete. Pa tudi za to je že prepozno, ker je ta človek že za mejo.« Letz je molčal. Bal se je, da ima Časlavský prav. In to mu je še zamolčal, da je svoje svarilo temu pobalinu terminiral in da je ta termin ravno danes potekel. Vendar se je Časlavský kmalu zavedel. Čeprav je bil prepričan, da je vse izgubljeno, bi si nikoli ne odpustil, če ne bi storil vsega, kar je bilo mogoče. »Vrnimo se na policijsko ravnateljstvo!« je rekel kratko. Potisnil si je klobuk na čelo in molčal vso pot kakor grob.

»Nič nismo opravili,« je rekel Časlavský na policiji. »Ta gospod je med tem zbežal čez mejo.«

»Čez mejo? Idite, idite!« je vzkliknil uradnik nevrno. »Čemu bi bežal čez mejo zaradi take malenkosti?«

»Ne bi rekel, da je to malenkost,« je nenadno vzkliknil Letz. Časlavskega je minila potrpežljivost in spet ga je nahrullil: »Bodite tako prijazni in govorite šele, kadar vas bomo vprašali.« Potem se je obrnil k uradniku: »Detektivu so rekli, da ga je njegov stric, advokat Wolff, poslal v neki sodni zadevi v Pardubice. Ampak jaz tega ne verjamem.«

»Zakaj bi to ne bilo res?« je vprašal uradnik. »Preveč ste nezaupni. Sicer pa lahko vprašamo pisarno.«

Dal se je zvezati s pisarno in je izvedel, da Bernarda niso nikamor poslali in da ga zaman čakajo v pisarni. Časlavský je hodil po sobi sem in tja. »Zdaj mi verjamete, da jo je popihal, je rekel besno. Zdaj bo vendar izdal tiralico. Toda vztrajal je na tem samo iz vztrajnosti. Tiralica v tej situaciji je bila vredna počenega groša. Niti milijon tiralic bi nič ne pomagal. Sicer pa uradnik na tiralico še mislil ni. Samo obljubil je, da bo opozoril obmejne postaje.«

Ko sta bila zunaj, se je Letz krčil, kakor da ga zebe. Čakal je hudo uro in čakal je poslušno, zakaj vedel je, da je Časlavský upravičen, da zarohni. Toda Časlavský se je premagoval in je samo rekel: »Takega packanja še nisem doživel, gospod major. Tega morilca ste dobesedno pognali čez mejo. Ali niste mogli vsaj molčati, če že niste vedeli, kako in kaj?«

»Vam je lahko govoriti,« je rekel hripavo Letz. »To je bilo edino veselje v mojem življenju.« Časlavský ga je nehote pogledal in takoj spoznal globino in sorodstvo njegovega sovraštva. Komaj se je premagal, da mu ni stisnil roke. »Ne zamerite, major,«

je zamrmral. »Ampak res sva na koncu. Če bi živeli v renesansi! Ali pa v Chicagu! To bi najel morilca. Tako pa nama ostaja samo še to, da preišljujemo, kako sva bila opeharjena.«

»Kaj nama res nič več ne ostaja?« je žalostno vprašal Letz.

»Major, ostajajo nama samo še oči. Da lahko jokava...«

ENAJSTO POGlavJE.

1.

V njegov gluhi obup je udarila kakor blisk najbolj nepričakovana vest — Astenburg ni zbežal čez mejo, zaprt je, dal se je zapreti, sedi v zaporu vojaškega sodišča.

Bilo je ob treh popoldne. Ravno je prišel v pisarno in hotel poklicati koncipijenta, ko se je oglašil telefon. Vzel je slušalko v roke in prebledel. Policijski uradnik ga je vprašal, ali mu je še na tem, da bi mogel govoriti z Bernardom Astenburgom.

»Seveda,« je rekel naglo.

»Lahko vam povem, kje ga morete iskati. Sedi v zaporu vojaškega sodišča. Poslal sem na njegovo stanovanje še enkrat detektiva in tedaj je njegova rodbina že vse vedela. Sam je šel pred vojaško sodišče in se dal zapreti. Toda ne vem, zakaj je to storil. Mislim sem si, da vas moram o tem obvestiti.«

Časlavský se mu je zahvalil ter z mrtvo kretljivo obesil slušalko. V njem se je nekaj slabotno zganilo, nekak drget radosti. Toda predvsem je bil zmeden.

Nekdo je potrkal, toda Časlavský se ni oglašil. Ta človek se je dal sam zapreti... Kaj je to? Je dobro ali ni?